Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 33 | Łódź, Czwartek, 7 lutego 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, אדר ראשון ד׳ תרצ״ה | № 33

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאווער 21, טעל.

רעדע פון רעפּ. הרב לעווין

וועגען דער שווערער לאגע פון דער יוד. בעפעלקערונג

די נעכטיגע זיצונג פון סיים

וואַרשא, 6 (טעל.) אין דער פאַרטזעצונג פון דער דיסקוסיע האָט היינט דאָס ערשטע וואָרט גענומען דער רעפּ. לאַנגער (פּויערים־פּאַרטיי), וועלכער האָט צ. א. דערקלערט, אז מ׳האָט דעם פּאַריגען יאָהר צוגעזאָגט אין אָרדנונג צו ברענגען דעם שטייער־אַפּאַראַט. דער צוזאָג איז געהאַלטען געוואָרען אויף אַזוי פיל אויף וויפיל די שטייער־שרויף איז נאָך שטאַרקער צוגעשרויפט געוואָרען..

מיט א שאַרפער רעדע איז אַרויסגעטרעטען דער דעפּוטאַט ניעדזשאַלקאָווסקי (פּ. פּ. ס.) רעדענדיג דער עיקר וועגען קאַרטוז־בערעזאַ און פאַרוואַרפענדיג דער רעגירונג פּאַשיסטישע טענ־רענצען.

דער רעפּ. שידעלסקי (קריסטליך־געזעלשאַפטליכע פּעראייניגונג) איז צופרידען מיט די בעמיהונגען צו דערהאַלטען די וואַלוטע אויף א מדרגה און מיט די אַרבייטען אויפ׳ן געביט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק, און ער ערקלערט, אז זיין קלוב וועט שטימען פאַרן בודזשעט.

נאָך דער מיטאָג־הפסקה האָט גערעדט רעפּ. לעווין וועלכער האָט אונטערגעשטראָכען די שווערע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג הן אויפ׳ן עקאָנאָמישען געביט, הן אויפ׳ן געביט פון שול־וועזען און פון געזעלשאַפטליכער שוץ. מיט צופרידענהייט — האָט ער ערקלערט — נעמט ער אין אכט די דערקלערונג פון מיניסטער קאָטשאַלקאָווסקי, דאָס ער וועט אַכטונג געבען, אז יעדען בירגער זאָל פערזיכערט ווערען די פולע בירגערליכע פרייהייט און רעכט. אויך ער דערקלערט, אז ער וועט שטימען פאַרן בודזשעט.

נאָך דער קורצער רעדע פון רעפּ. יאַרעמיטש (ווייס־רוסישער קלוב) וועגען דער בעציהונג פון דער אדמיניסטראַטיווער מאַכט צו דער ווייסרוסישער בעפעלקערונג, נעמט א וואָרט דער גענעראַל־רעפערענט, רעפּ. מיערזשינסקי, וועלכער ענטפערט קודם אויף די פאָרוואורפען פון פּאָליטישען און אידעאָלאָגישען כאַראַקטער.

— מיט׳ן ה׳ ריבאַרסקי — זאָגט ער — פּאָלעמיזיר איך גערן וועגען ענג־ווירטשאַפטליכע ענינים, אָבער אין דער פּאָלעמיק פון אַלגעמיינעם כאַראַקטער איז מיר שווער צו דערגיין, וואָס ער וויל אייגענטליך...

אזוי איז עס, למשל, אויך מיט דער יודישער פראַגע, בנוגע וועלכער דער רעדנער פערזיכערט, אז מחמת דער פּאָליטיק פון דער רעגירונג פערשפּילען נאָר קאַטאָליקען און געווינען בלויז יודען, און־א צווייט מאָל גיט ער אָן ציפערן, וואָס זענען צונויפגעשטעלט געוואָרען דורך יודען, און וואָס דערווייזען, ווי ווייט די יודען זענען שטאַרק בע׳עוולה׳ט דורכ׳ן קריזיס...

רעפּ. מיערזשינסקי פּאָלעמיזירט מיט די דעפּוטאַטען ניעדזשאַלקאָווסקי און לאַנגער, און דערקלערט צ. א.

— „רעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי וואַרפט אונז פאָר פאַשיזם, אָבער דאָס איז א לייכטע זאַך צו אָנרופען איטליכען פאַרשטעהער פון א אַפענער לעבענס־אויפפאַסונג מיטן נאָמען פאַשיסט. עס זענען אָבער דאָך פאַראַן געוויסע אונטערשידען, וועלכע עס וועט מיר לייכטער זיין צו אילוסטרירען אויף א פּער ענגלישען ביישפּיל, וואָס, א שטיינער וואָלט געוועזען מיט׳ן ה׳ ניעדזשאַלקאָווסקי אין ראַטען־פערבאַנד, אין איטאַליען, אין טערקיי, אָדער אין דייטשלאַנד? אין די דאָרטיגע רעזשימען מאַכט מען א סוף מיט די געגנער איין מאָל פאַ אַלע מאָל. מיר אָבער טרעטען אויף ערשט דאַן, ווען ס׳ווערט אונז דערקלערט א ממשות׳דיגער קאַמף, און מיר פיהרען איהם אַזוי לאַנג, ווי עס איז איהם נויטיג צו פיהרען. אָבער די הערען פערגעסען, אז מיר האָבען דאָקומענטען, וועלכע ווייזען אָן דערויף, וואָס איהר וואָלט געטון, ווען איהר זענט אויף אונזערע ערטער. איהר פערגעסט, מיינע הערען, וועגען די פאַראַיאָהריגע בעשלוסען פון אייער קאָנגרעס, אין וועלכע עס ווערט גערעדט איינצופיהרען דיקטאַטור אין פאַל ווען איהר זאָלט קומען צו דער מאַכט, ובכן מיינט איהר, הייסט עס, אז עס וואָלט געוועזען אין אָרדנונג, ווען איך וואָלט געזעסען אין קאַרטוז־בערעזאַ און דער ה׳ זשולאַווסקי וואָלט געוועזען א קאָסטעק־ביעראַצקי? די פּרינציפּען פון אונזער אופן האַנדלען זענען קלאָרע: מיר ראַטען נישט אויס די געגנער, נאָר מיר מאַכען פאַר אונשעדליך געוויסע זייערע טעטיגקייטס־מעטאָדען...

מיט דער רעדע פון דעם גענעראַל־רעפערענט איז די דיסקוסיע פערענדיגט, און מ׳איז צוגעטרעטען צו בעהאַנדלען די בעזונדערע בודזשעט־ענינים, ווי דעם בודזשעט פונם מלוכה־פּרעזידענט, פון סיים און סענאַט, פון דער העכסטער קאָנטראָל־קאַמער, פון קריגס־מיניסטעריום א. א. וו.

די קומענדע זיצונג — מאָרגען 10 פריה.

נאָך דער פערפלייצונג

האָט זיך איז א״י געשטעלט א פריהלינג־וועטער

ירושלים, 6 (יט״א טעלעגראַפיש)

נישט קוקענדיג אויף די פאַראויסזעהונגען פון דער מעטעאָראָלאָגישער סטאַציע, האָט זיך אין גאַנצען לאַנד געשטעלט א פּרעכטיגער פריהלינג־וועטער.

ירושלים, 6 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ, האָט נעכטען בעזוכט די פערפלייצטע געגענדען, און האָט אַרויסגעגעבען געהעריגע פעראָרדנונגען.

„טול כרם״, וואו עס זענען אומגעקומען 13 אַראַבער און עס זענען אין דער געגענד פעראורזאַכט געוואָרען גרויסע שאָדענס, איז א שטאָט פון 12,000 טויזענט איינוואוינער, בלויז אַראַבער. זי געפינט זיך אויפן וועג צווישען חיפה און תל־אביב. אין דער אומגעגנד פון טול־כרם געפינען זיך די נייע יודישע קאָלאָניעס „נתניה״ און אנד. — נעבען דער דאָזיגער שטאָט געפינט זיך אויך דאָס גרויסע אַראַבישע דאָרף קילקיליה, וואו עס זענען אויך געוועזען מענשען־קרבנות און די שאָדענס זענען אויך גרויסע. אַרום קילקיליה געפינען זיך די קאָלאָנעס תל־מונד, גבעת חיים און אַנדערע.

„שרונה״, וועגען וועלכער מען מעלדעט, אז דאָרט זענען פאָרגעקומען גרויסע שאָדענס, געפינט זיך כמעט אין תל־אביב. דאָס איז אַן אַלטע דייטשע קאָלאָניע. דאָרט וואוינען איבער הונדערט דייטשע פאַמיליעס. דער באָדען פון „שרונה״ געפינט זיך צווישען תל־אביב און רמת־גן; פאַקטיש גרעניצט זיך „שרונה״ מיט תל־אביב.

„שכם״ איז אַן אַראַבישע שטאָט מיט א 20,000 איינוואוינער, בלויז אַראַבער, עס געפינט זיך דאָרט נאָר ביי 160 שומרונים פון דער אַלטער יודישער סעקטע, וואָס אָנערקענט נאָר דעם חומש (די נביאים נישט) און זיי זענען מקריב דעם קרבן פסח אויפ׳ן הר גריזים, וועלכער געפינט זיך ביי שכם. לויט די מעלדונגען האָט אויך שכם זעהר געליטען.

וועגען יודישע ישובים, וואָס זאָלען האָבען געליטען, זענען קיין מעלדונגען נישטאָ, כאָטש עס איז אָנצונעמען, אז יודישע ישובים, וואָס געפינען זיך אין דירעקטער שכנות פון די דערמאָנטע ערטער (א חוץ שכם, ווייל אין איהר אומגעגנד זענען קיין יודען איבערהויפּט נישטאָ), האָבען אויך וואַרשיינליך געהאַט געוויסע שאָדענס.

א „פרעמדער״ וועט שווער זיין צו ווערען א דאָקטאָר אין פראַנקרייך

פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.) דער יוסטיץ־מיניסטער פערנואַ האָט היינט אויפגענומען א דעלעגאַציע פון דאָקטוירים־ און סטודענטען־ פעראיינען מיט די סעקרעטאַרען אַמבריסטער און דאַנטי, וועלכע האָבען אַריינגעטראָגען פּאָסטולאַטען מכח׳ן בעגרעניצען פאַר אויסלענדער דאָס רעכט פון צו זיין דאָקטוירים.

דער מיניסטער פערנואַ האָט צוגעזאָגט די דעלעגאַטען אַכטונג צו געבען אויף דעם, אז די ביטעם וועגען נאַטוראַליזאַציע זאָלען בעטראַכט ווערען מיט דער געהעריגער פאָרזיכטיגקייט.

אַמעריקאַנישע קאָנסולאַטען אין ראַטען־פערבאַנד ווערען ליקווידירט

וואַשינגטאָן, 6 (ספּ. טעל.)

דער מלוכה־דעפּאַרטאַמענט האָט מיטגעטיילט, אז צוליב די געענדערטע בעדינגונגען, וועט דער אַמעריקאַנישער גענעראַל־קאָנסולאַט אין מאָסקווע ליקווידירט ווערען. עס זאָלען אויך ליקווידירט ווערען א רייה אַנדערע קאָנסולאַטען אויפן שטח פון ראַטען־פערבאַנד.

אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז דאָס איבעררייסען פון די סאָוויעטיש־אַמעריקאַנישע אונטערהאַנדלונגען וועגען די חובות און דער פינאַנציעלער צוזאַמענאַרבייט, מאַכט פאַר איבריג דאָס אויפהאַלטען פון א צאָהלרייכען קאָנסולאַר־אַפּאַראַט אין ראַטען־פערבאַנד.

וויאַזוי איז ניט דערלאָזט געוואָרן צו א נייע בלוטיגע שחיטה אויף יודען אין אַלזשיר

די סיבה פון די אונרוהען. — דאָס געשלעג אין אַראַבישען „הייזעל״. — די יודען־העצע פון אַראַבישע כוליגאַנעס. — אָנהויב פון א פּאָגראָם אין יורישע גאַסען. — העלדישער ווידערשטאַנד פון יודען אָפּגעשראָקען די אַראַבישע מערדער

אַלזשיר, 6 (ספּ.)

אין סעטיף איז רוהיג. די מאַכט האָט שנעל ליקווידירט די אונרוהען, וועלכע האָבען אין עטליכע שעה, געקענט פערוואַנדלען דאָס שטעטעל סעטיף אין א ניי בלוטיג אָרט פון דער יודישער מאַרטיראָלאָגיע. קיין ספק האָט נישט געפעהלט.

סעטיף ליגט אינגאַנצען א שעה אַנדערהאַלבען אויטאָמאָביל־רייזע פון קאָנסטאַנטין. פונם בלוטיגען קאָנסטאַנטין, וועלכער האָט זיך אַזוי טראַגיש אַריינגעשניטען אין דער געשיכטע פון די אַלזשירער יודען. פיל יודען וואוינען דאָרט. דאָס שטעטעל איז נישט גרויס און די יודען געפינען זיך אויף די עטליכע הויפּט־גאַסען, אין צענטער פון שטאָט און טייל אויך ביים סוף פון שטאָט. דער פּאָליציי־פּאָסטען, וואו עס איז פאָרגעקומען דער אָנפאַל פון דער צעיושעטער אַראַבישער מאַסע, געפינט זיך אַנטקעגען דעם „הייזעל״, וואו די געשלעגען זענען אויסגעבראָכען.

דער פּאָליציי־אַגענט סירוועון, וועלכער האָט דער ערשטער אויסגעשאָסען איז אַן אייראָפּעאישער פראַנצויז פון דער מעטראָפּאָליע, וועלכער איז אַהין געשיקט געוואָרען מאַכען זיין דינסט. ווען אין אַראַבישען „הייזעל״ איז פאָרגעקומען דאָס געשלעג, איז ער אַריין אַהין מיט אַנדערע פּאָליציי־לייט כדי זיי בערוהיגען. א שיכור׳ער אַראַבישער סאָלדאַט האָט זיך אויף איהם געוואָרפען, און ער האָט נאָך די נויטיגע וואָרנונגען אויסגעשאָסען.

עס איז געקומען צו דעם אכזריות׳דיגען אָנפאַל אויפ׳ן פּאָליציי־פּאָסט און צו די אַלע ווילדע סצענעס. דער בלוטיגער בילאַנס פון דעם אָנפאַל איז צוויי טויטע — א פּאָליציי־מאַן און דער אַראַבישער סאָלדאַט, און פינף פערוואונדעטע.

דער פראַנצויזישער פּאָליציי־אַגענט קאָלאַ איז אַרומגערינגעלט געוואָרען פון א ריזיגער אַראַבישער מאַסע. ער האָט זיך העלדיש פערטיידיגט, אָבער די אַראַבישע אָנפאַלער האָבען איהם סוף כל סוף גובר געווען. אַראָפּגעוואָרפען פון דאַך פון קאָמיסאַריאַט אויף דער גאַס און איהם איבערגעשניטען דעם האַלז.

אָבער די אַראַבישע העצער האָבען גלייך אויסגענוצט דעם צוזאַמענשטויס, כדי מאַכען דערפון א נייע יודען־שחיטה. באַלד האָט מען געלאָזט איבער דער שטאָט א פאַלשען קלאַנג, אז דער פּאָליציי־מאַן סירוועון איז א יוד און אז א יוד האָט ערמאָרדעט אַן׳אַראַבישען סאָלדאַט. דאָס איז גענוג געווער, אז מען זאָל זיך א לאָז טון איבער די גאַסען קלעמאַנסאָ און אַרום. קודם כל האָט מען אינגאַנצען צורויבט און צובראָכען א יודיש קאַפע, דאַן פיל יודישע מאַגאַזינען. אָבער איבעראַל האָבען די אַראַבער געטראָפען אויף א העפטיגען ווידערשטאַנד. די יודען פון סעטיף האָבען געדענקט דעם טראַגישען גורל פון זייערע קאָנסטאַנטינער ברידער, וועלכע האָבען נישט געגלויבט, אז די אַראַבער זאָלען זיי מאָרדען. א דאַנק דער שנעלער און ענערגישער אינטערווענץ פון דער מאַכט און א דאַנק אויך דעם ווידערשטאַנד האָט מען נישט געהאַט צו בעוויינען קיין נייע קרבנות.

דער פאַקט איז, אז אַן׳אַראַבישער פּאַטרול איז אויך געוועזען צווישען די אָנפאַלער אויפן פּאָליציי־פּאָסט. די אַראַבישע טיראַליערען פון פּאַטרול האָבען אויסגענוצט זייערע ביקסען, כדי זיך אַקעגענצושטעלען די אַלע, וועלכע האָבען געוואָלט ראַטעווען די בעדראָהטע פּאָליציי־לייט. איין יודישער פערוואונדעטער איז דאָ, דאָס איז דער פּאָליציי־מאַן אַטלאַן. די אַנדערע זענען געבליבען לעבען בלויז דערפאַר, וואָס זיי האָבען זיך געמאַכט פאַר טויטע.

דעם פּאָליציי־מאַן סירוועון האָט מען געפונען ווייט פערשלעפּט מיט מעהרערע מעסער־וואונדען אין ליב. זיין צושטאַנד איז אַן׳ערנסטער. אייר האַנד וועט ער שוין זיכערנישט קענען בענוצען.

די יודישע בעפעלקערונג איז שטאַרק אויפגערעגט. פיל יודען ווילען אַוועק פון דער שטאָט. די מאַכט בעטראַכט די געשאַפענע לאַגע.

דער מער פון קאָנסטאַנטין, דער דעפּוטאַט מאָרינאַ, שטרייכט אונטער, אז מען דאַרף זואָס שנעלער דורכפיהרען זיין פאָרערונג צו טוישען דאָס אַלזשירער מיליטער פון די אונזיכערע אַראַבער אויף די שוואַרצע סענעגאַלער.

אנגענומען נייע געזעץ-פראיעקטען

וועגן פראצענטער פון פערלעגענע שטייערן, וועגן שטעמפעל-אפצאהל א.א.וו.

וו א ר ש א, 6 (טעלעפאניש)

היינט ביינאג איז אונטערן פארזיץ פון פרעמיער פראפ. ד"ר לעאן קאזלאווסקי פארגעקומען זיצונג פון מיניסטארען ראט, אויף וועלכער עס איז אדורכגעפיהרט געווארען א ברייטע דיסקוסיע איבער די געזעץ-פראיעקטען בנוגע די שטייערן.

צוו. אנד. האט דער מיניסטארען ראט געגו' דיסקוטירט און אנגענומען א געזעץ פראיעקט וועגען דעם באדען-שטייער.

צווישען אנדערע שטייער-פראיעקטען איז אנגענומען געווארען א געזעץ פראיעקט וועגען די פראצענטער פון די פערלעגענע מלוכהשע און זעלבסטפערוואלטונגס שטייערן.

דאס דאזיגע געזעץ וועט רעדוצירען די ביז איצטיגע פראצענטער, וואס װערען געצאהלט פון די פערלעגענע סומען, וועלכע ווערען רעאליזירט ראטעס-ווייז ביז 0,4 און פון די אלע אנדערע — אויף 0,7 פראצענט.

דער מיניסטארען ראט האט אויך אנגענומען א נייעם פראיעקט, וואס ענדערט דעם ביז איצטיגען געזעץ וועגען שטעמפעל אפצאהלען. דער דאזיגער פראיעקט סדר'ט די ביז איצטיגע יורידישע פארשריפטען און פיהרט איין א רייה הנחות, וואס זענען פערבונדען מיט'ן האנדעלס פערקעהר.

„גענעאלאגישע פעסער"

ב ע ר ל י ן, 6 (ספ. טעל.)

דער אינערן מיניסטער, ד"ר פריק איז מודיע, אז פאר די דייטשע בירגער ווערען איינגעפיהרט אזויגערופענע גענעאלאגישע פעסער, וואס וועלען דערוויזען די ארישע אפשטאמונג פון זייערע איגהאבער.

מאסען-ארעסטען אין ווין

ווי ע ן, 6 (ספ. טעל.)

אינם 7 קרייז פון דער שטאט ווין, איז ענטדעקט געווארען א סאציאליסטישע פראפאגאנדע צענטראלע, א סברא, אז א שטארק ענטוויקעלטע.

מען רעדט וועגען 250 ארעסטען.

ארעסטירט 150 סאציאל-דעמאקראטען אין נירענבערג

ב ע ר ל י ן, 6 (ספ. טעל.)

די פאליטישע פאליציי אין נירענבערג האט נאך פיל חדשים חארשונגען ענטדעקט אינ'ם פאריגען הערבסט א ניי ארגאניזירטען אפאראט פון א דייטשע סאציאל דעמאקראטישע פארטיי.

עס זענען ארעסטירט געווארען אנ'ערך 150 פערזאן. מען האט אויך קאנפיסקירט א סך אגיטאציע מאטעריאל.

געפלויגען העכער 25 קילא-מעטער איבער דער ערד

מ א ס ק ו ו ע, 6 (ספ. טעל.)

געכטען האט די היגע מעטעאראלאגישע סטאציע ארויסגעלאזט א באלאן מיט א ספעציעלען ראדיא-באטיר-אפאראט, כדי אויסצופאָרשען די העכערע לופט-שיכטען און צו דערגרייכען ווייט אין די סטראטאספערע. צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון דעם מין פארשונגען, האט דער באלאן דערגרייכט א הויכקייט פון 25700 מעטער. דער באלאן האט זיך נאכדעם אראבגעלאזט באהענט פון לענינגראד. דער באראמעטער האט אויף דער דאזיגער הויך, פערציכענט 33 גראד צעלזיוס אונטער נול.

אינערן-מיניסטעריום בעשטעטיגט

די וואהלען פון שטאט-ראט-פרעזידיום אין פיעטריקאוו

פ י ע ט ר י ק א וו, (טעלעפאניש)

(א) אין יאנואר איז אויף דער זיצונג פון נייעם פיעטריקאווער שטאט ראט געוועהלט געווארען א פרעזידיום. אלס שטאט פרעזידענט איז מיט א מעהרהייט שטימען געוועהלט געווארען סטעפאן פישער (פ.פ.ס.) וויצע פרעזידענטען: בראניסלאוו יאבלאנסקי און וולאדיסלאוו אוזשעמבלא (ביידע פון דער פ.פ.ס. פראקציע).

איצט האט דאס אינערן מיניסטעריום די וואהלען פון פרעזידיום בעשטעטיגט, און אין די נאהענטסטע טעג וועט די סאציאליסטישע שטאט פערוואלטונג איבערנעמען די לייטונג פון פיעטריקאווער מאגיסטראט.

הרב פרענקעל האט זיך נישט בעטייליגט

אין דער מסירה געגען הרב הירשהארן

בעכטען פערעפענטליכט דער פסק-דין

וו א ר ש ע, 6 (יט"א טעלעפ.)

היינט איז פערעפענקליכט געווארען דער פסק דין פון דער דין תורה צווישען הרב פרענקעל מיט הרב הירשהארן אויף וועלכען ס'איז פערשפרייט געווארען א בלבול.

די דין תורה שטעלט פעסט, אז ס'איז נישט געווען קיין שום סבה חושד צו זיין דעם הרב הירשהארן אין קאמוניזם.

די דין תורה שטעלט גלייכצייטיג פעסט, אז הרב פרענקעל האט זיך נישט בעטייליגט אין דער מסירה.

פעראייניגונג פון פראנצויזישע און איינגעוואנדערטע יודען

פ א ר י ז. די לעצטע טעג זענען פארגעקומען א רייה וויכטיגע בעראטונגען אין די קרייזען פון דער „אליאנס איזראעליט" און דער „קאנסיסטאריע" וועגען שאפען א פעראייניגטע רעפרעזענטאנץ פון די יודען אין פראנקרייך צוזאמען מיט די פערטרעטער פון איינגעוואנדערטען יודענטום.

די פיהרער פון איינגעזעסענעם פראנצויזישען יודענטום זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז געגענאיבער דער געפאהר, וועלכע בעדראהט איצט די יודען אין פראנקרייך, איז נויטיג א פעראייניגטער כח פון אלע טיילען פון יודענטום, כדי צו שטעהען אויף דער וואך און ארגאניזירען די פערטיידיגונג.

דער דאזיגער געדאנק איז שוין רייף געווארען אין די קרייזען פון די אנפיהרענדע פערזענליכקייטען פון איינגעזעסענעם פראנצויזישען יודענטום, וועלכע האבען זיך גינסטיג ארויסגעזאגט פאר דורכפיהרען די פעראייניגונג.

עהערנעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט פון דער „אליאנס איזראעליט" וועגען דער פראגע צו שאפען א פעראייניגטע יודישע רעפרעזענטאנץ אין פראנקרייך צוזאמען מיט די פערטרעטער פון די איינגעוואנדערטע יודען. די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דער „אליאנס" האבען זיך ווארים ארויסגעזאגט פאר שאפען די פעראייניגונג, וועלכע איז אין איצטיגען מאמענט זעהר נויטיג.

דער צענטראל-קאמיטעט פון דער „אליאנס איזראעליט" האט אנגענומען א פאזיטיווע שטעלונג צו דעם פראיעקט און איז צוגעטרעטען אויסצואַרבייטען די פארם פון דער פעראייניגונג.

ווי מיר דערוויסען זיך, זאל שוין אין די נאהענטסטע טעג די פעראייניגונג צושטאנדקומען.

די נייע רבנים-וואהלען אין ווארשא

זענען געווארען ענדגילטיג אפגעלייגט

וו א ר ש א, 6 (טעל.)

מען טיילט מיט, אז די פראגע וועגען וועהלען נייע רבנים אין ווארשא איז שוין ענדגילטיג אפגעלענט געווארען אויף א לאנגע צייט; מען ווייזט דערביי אן, אז דערמיט ערקלערט זיך, וואס דער פיהרער פון אגודה-בלאק אין דער קהלה ר' איטשע מאיר לעווין פאהרט אפ זונטאג קיין ארץ ישראל. די סיבה פון אפלעגען די רבנים-וואהלען בעשטעהט אין דעם, וואס די קהלה געפינט זיך ווירקליך אין א שווערער פינאנציעלער לאגע און די איצטיגע קהלה-פיהרער האבען זיך מורא צו אנגאזשירען מיט נייע גרויסע הוצאות. מען גלויבט, אז דער גאנצער ענין רבנים-וואהלען וועט שוין איבערגעגעבען ווערען דער קומענדער קהלה-פערוואלטונג.

פראנקרייך אינפארמירט דעם ראטען-פערבאנד

מ א ס ק ו ו ע, 6 (ספ. טעל..)

די טאסס-אגענטור איז מודיע: דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אלפאנד האט איבערגעגעבען דעם אויסערן-קאמיסאר אנ'אפיציעלען קאמוניקאט וועגען די פראנצויזיש-ענגלישע אפמאכען אין לאנדאן.

פונאנדערגעלאזט דעם יוגא-סלאווישען פארלאמענט

ב ע ל ג ר א ד, 6 (ספ. טעל.)

מיט א דעקרעט פון רעגענץ-ראט איז אויפגעלייזט געווארען דער פארלאמענט, וואס איז אויסגעוועהלט געווארען דעם 8 נאוועמבער 1931.

די נייע פארלאמענט-וואהלען וועלען פארקומען דעם 5. מאי 1935, און ער וועט זיך צונויפקומען אויף אנ'אויסערארדענטליכער סעסיע דעם 3 יוני ה. י..

קאמוניסטען אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

נעכטען זענען אויף דער זיצונג דערוויטערט געווארען פון פארלאמענט 30 פערזאן, וועלכע האבען דעמאנסטרירט לטובת דעם קאמוניזם און געגען דער רעגירונג.

שטארק טרוד במלאכה...

ב ע ר ל י ן, 6 (ספ. טעל.)

היינט אינ אווענד האט דאס דייטשע אינפארמאציאנס-ביורא פערעפענטליכט א קאמוניקאט וועגען דעם, אז עס ווערען אויף א משך פון די נאהענטסטע 10 טעג אפגערופען די אויפנאהמעס ביים קאנצלער היטלער.

אלס סיבה דערפון גיט דער קאמוניקאט אן — וויכטיגע פאליטישע בעראטונגען.

איז דעם קונסט-פאטאגראפישען אטעליער

„Polonja"

31 GDANSKA 31

איז איינגעארדענט פאר דער ג. קונדשאפט

א רעקלאמע-חודש

6 פאסטקארטען 6

ברוין מיט א פארטרעט

פון 4 זל. או

וצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!

קומט און איבערצייגט אייך!

„POLONJA"

31 גדאנסקא 31

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען און הארץ-קראנקה.

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

פאר גאלד,

בריליאנטען

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויגען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועי אפעראציע א. ז. וו., ווי אויך אמבולאטאריעס פון 11–1 און פון 5–8 אוונט.

מיינע הארציגע גליקוויג-שען אייך

ח.ד. יוזעפאוויטש

צו דער חתונה פון אייער זוהן יוסף מיט פרל. עטעל לעדערמאן

ווינשט

מ. גאלדמאן.

סימע ראגאזשיק (לאדז)

מיטעק ביבראווסקא

(איזביצא)

פערלאבט.

לאדז, אין פעברואר 1935. 6098

AMBULATORJUM

ZŁAMAN

(צובראכענע קנאכען)

מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן ארט

לעטשניצע-פרייזען

Dr. J. Lubicz

Południowa 9, tel. 183-17.

ליטאגראפישע

דרוק-זאכען

קלישעס

צייכנונגען

מאטריצען

ליפערט די דרוקעריי י. דיאמענט, לאדז

50 קילינסקיעגא 50

טעל. 188-76.

כעמיש-באקטעריאלאגישער-לאבאראטאריום

מ. שאץ

לאדז,

פיעטריקאווער 37

פיהרט דורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פרעגמע א. א.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

ועד ישיבת „בית אברהם"

מברכים ברכת מזל טוב חמה ונלבבה את כבוד ידידינו הגביר החסיד המופלג כש"ת מו"ה יוסף זים נ"י לנשיאי בתו הכלה מרת פרימט תחי' עם ב"ג החתן המפלג שלשלת היוחסין וכ"ו כש"ת זאב נחום הכהן נ"י בן הרב הגאון המפרסים כש"ת מו"ה שבתי הכהן ראפאפארט שליט"א יהא רעוא שיזכה לראות מהם רוב נחת ועונג תורה וגדולה יתאחדו על שלחנם ברוב עושר וכבוד ויזכה לבנות את ביתם על ערי יהודה וירושלים ברוח התורה והמסורה.

גם המנהל וראשי הישיבת מגישם סל מלא ברכת ובתוכם רציף ברכת מז"ט חמה ונלבבה. 6064

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע דאבראניצקי צוליב'ן טויט פון אונזער ווירט נ"ע

בערנארד דאבראניצקי

וועלכער איז געשטארבען ד. 31.1.35 אין מעראן.

זיין נאמען וועט שטענדיג בלייבן אין אונזער זכרון.

אין נאמען פון אלע סוחרים פון דאבראניצקי'ס הויז נאוואמיעסקא 19

די פאמיליע פון דער הויז

פרעזעס: לייביש ראזענבערג.

וויצע-פרעזעס: משה בענדעל

3398

נעכטען איז אין פּאַריז געווען רוהיג

עס זענען פערנאַטירט געוואָרען בלויז קליינע אינצידענטען

פּ אַ ר י ז, 6 (ספּ. טעל.)

היינט, אינ'ם ערשטען יאָהרצייט נאָך די בלוטיגע פּאַריזער געשעהענישען, האָט די אדמיניסטראַטיווע מאַכט פערבאָטען אַלע גאַסען מאַניפעסטאַציעס. ספּעציעל איז פערוועהרט געוואָרען צו פערזאַמלען זיך אויפ'ן פּרידענס פּלאַץ, וואו פאַראַיאָהרען האָט זיך צום מעהרסטען געגאָסען בלוט.

אויף אַלע מלוכהשע בנינים, מיניסטעריומס, פּאַרלאַמענט א.א.וו. זענען פונאַנדערגעשטעלט געוואָרען שטאַרקע פּאָליציי און מיליטער וואַכען.

דאָס האָט אָבער נישט געשטערט, אַז דאָ און דאָרט זאָלען פּאַרקומען קלענערע דעמאָנסטראַציעס אויפ'ן הויף פון דער פּאָליציי פּרעפעקטור מיט אויסגעשרייען: „נידער מיט די מערדער“! א. א. וו.

אַזעלכע דעמאָנסטראַציעס זענען אויך פאָרגעקומען אויפ'ן בולוואַר סען זשערמען, וואו עס זענען אַרעסטירט געוואָרען עטליכע פּערזאָן. די דאָזיגע דעמאָנסטראַציעס זענען דורך דער פּאָליציי פונאַנדערגעטריבען געוואָרען.

דאָס לייגען קרענץ אויפ'ן פּרידענס פּלאַץ איז צוגעגאַנגען רוהיג און גלאַטיג.

די חברה „אַקסיאָן פראַנסעז“ האָט אַפילו געפּרובט דאָרט פּילדערן: „פראַנקרייך פאַר די פראַנצויזען“, אָבער די פּאָליציי האָט די חברה ליים געהייסען א היים גיין...

אין אַלגעמיין האָט אויפ'ן פּרידענס פּלאַץ און אין דער גאַנצער שטאָט געהערשט רוה.

ביינאַכט נאָר האָט מען, טראָץ דער פּערדאָ פּעלטער וואַך, בעגאָסען מיט רויטער פאַרב די דענקמעלער אויפ'ן פּרידענס פּלאַץ, וואָס שטעלען מיט זיך פאָר סימבאָלען פון די פראַנצעזישע שטעט. איין פּערזאָן האָט מען דערביי אַרעסטירט.

אויך בעת דער פייערליכער גאָטעסדינסט אין נאָטר דאם האָט מען דעם פּרעמיער פלאַנדען מכבד געווען מיט פיינדליכע אויסגעשרייען. פּאָליציי האָט איין שרייער צוגענומען.

פּ אַ ר י ז, 6 (ספּ. טעל.)

בייטאָג האָבען זיך עטליכע הונדערט סטודענטען פערזאַמעלט פאַרן בנין פון מעדיצינישען פאַקולטעט און געשטערט זייערע חברים צו גיין אויף די לעקציעס. פּאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען פונאַנדערגעיאָגט און געשלאָסען מיט א קאָר דאָן די גאַס, וואו עס געפינט זיך דער דאָזיגער בנין.

פראַנקרייך פערלענגערט דאָס מיליטער־דינסט אויף צוויי יאָהר

פּ אַ ר י ז, 6 (ספּ. טעל.)

ווי עס מעלדעט „עקאָ דע פּאַרי“ איז שוין ביי דער פראַנצויזישער רעגירונג בעשלאָסען געוואָרען צו פערלענגערן די צייט פון דינען אין מיליטער אויף 2 יאָהר. די פראַנצויזישע רעגירונג האָט זיך נעמליך אַרומגעזעהן, אַז איהר אָפּמאַך מיט ענגלאַנד וועגען פערזיכערן זיך געגענזייטיג געגען א לופט־אָנפאַל איז נישט גענוג. מען מוז האָבען שטעהן א סך מיליטער אין רעזערוו.

אמעריקע וועט נישט פערקויפען קיין באַנוועל פאַר דייטשלאַנד

וו אַ ש י נ ג ט אָ ן, 6 (ספּ. טעל.

דער פּרעזידענט רוזוועלט האָט דערקלעהרט, אַז דער פּראָיעקט צו פערקויפען באַנוועל פאַר דייטשלאַנד איז געוואָרען צו נישט. דער דאָזיגער פּראָיעקט האָט פאָראויסגעזעהן דאָס דעקען דעם חוב אין 25 פּראָצענט מזומן און דעם רעשט אין דייטשע סחורות.

געגען דעם האָבען זיך אַוועקגעשטעלט די אַמעריקאַנישע האַנדעלס־קרייזען, איינזעהענדיג אין דעם א פערבעהאַלטענע פאָרם פון א דעמפּינג.

געשלאָסען דעם 7 קאָנגרעס פון די סאָוויעטען

מ אָ ס ק ו ע, 6 (ספּ. טעל.)

אויף דער נעכטיגער לעצטער זיצונג פון די סאָוויעטען האָט דער פּאָרזיצער פון קאָמיסאַרען ראַט, מאָלאָטאָוו רעפערירט דעם ענין געענדערטע קאָנסטיטוציע, די איניציאַטיוו פון וועלכער עס שטאַמט פון סטאַלינען גופא, און וועלכע ענדערונג איז איינשטימיג דורכ'ן קאָנגרעס אָנגענומען געוואָרען.

לסוף פון קאָנגרעס איז אויסגעוועהלט געוואָרען א נייע צ. ק. אין בעשטאַנד פון 605 מיטגלידער פון ראַטען־פערבאַנד און 15 מיטגלידער פון דעם נאַציאָנאַליטעטען ראַט. עס זענען אין צ.ק. אריין אַלע מיטגלידער פון פּאָליטביוראָ מיט סטאַלין, מאָלאָטאָוו, קאַגאַנאָוויטש און קאַלינין בראש.

קאָמוניקאַט פון „יודישע פּען־קלוב“ אין וואַרשא

וו אַ ר ש ע, (יט"א) מיט א קורצער צייט צוריק איז אונטערן פאָרזיץ פון מ. בורשטין פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון וואַרשאָווער יודישען פּ.ע.נ. קלוב. א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט האָט איבערגעגעבען נ. מייזל.

דער יודישער פּ.ע.נ. קלוב איז געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט פערשידענע געזעלשאַפטליכע, ליטעראַרישע און וויסענשאַפטליכע אינסטאַנצען, האָט רעאַגירט בשעתו אויף די פערפאָלגונגען פון יודישען שול וועזען אין לעטלאַנד און גענומען א שטעלונג צו די אָנפאַלען אויף יוריש אין א"י.

דער פּ.ע.נ. קלוב האָט אָרגאַניזירט די שלום עליכם פייערונגען, האָט געגעבען די איניציאַטיוו צו דעם „טאָג פאַר יודישער ליטעראַטור“ ביים קולטור צוזאַמענפאָר ביי יוו"א און אונטערגענומען אַנ'איגטערווענץ ביי די יודישע קהלות וועגען פרעמירען יודישע ביכער.

צוליב דעם קאַטאַסטראָפאַלען צושטאַנד אויפ'ן יודישען ביכער מאַרק האָט די אַלגעמיינע פערזאַמלונג בעשלאָסען צו שאַפען ביים פּען קלוב א פערלאַג, וואָס זאָל מעגליך מאַכען אַרויסצוגעבען די ווערק פון די פּ.ע.נ. מיטגלידער.

אין די נאָהנטסטע טעג ווערט אונטערגענומען א געהעריגע געזעלשאַפטליכע אַקציע צו שאַפען פאַר דעם צוועק א ליטעראַטור פאָנד.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען: נח פּרילוצקי – פאָרזיצער, מ. בורשטין – סעקרעטאַר, איציק מאַנגער, יהושע פערלע און מ וואַנווילד – פערוואַלטונגס מיטגלידער.

אויף דער ערשטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען ביים פּ.ע.נ.קלוב א סעמינאַר פאַר יודישע שרייבער און אויך בענייען די פּרץ קעסטעל אָוועגדען. דער ערשטער דיסקוסיע אָוונד א.נ. „פּרץ קעסטעל“ קומט פאָר אין יודישען ליטעראַטען פעראיין (טלאָמאַצקיע 13) מיטוואָך דעם 13 פעברואַר, 8 אָוונד. אַנ'אַריינפיהר וואָרט וועגען די קעסטעל אָוונדען וועט האַלטען פּוּ'ס נאָהענטער מיטאַרבייטער און לאַנגיעהריגער פריינד ד"ר גרשון לעווין. אין דאָזיגען קעסטעל אָוונד וועלען זיך בעטייליגען די אָנגעזעהענסטע יודישע שרייבער פון וואַרשא.

OGŁOSZENIA TELEFONICZNIE
121-36
lub
121-16
Załatwia fachowo
Akwizycja ogłoszeń
S. Fuchs
Piotrkowska 50

די פרעמדען־פּאָליטיק אין פראַנקרייך

פּ אַ ר י ז, 6 (ספּ. טעל.)

די קאָמיסיע פאַר אויסערן ענינים ביים פּאַרלאַמענט איז אויפסניי צוגעטראָטען צום פאָרשען די ענינים פון פּאָליטיק בנוגע די פרעמדלענדער אין פראַנקרייך. עס האַנדעלט זיך וועגען אָנצייכענען א נייע ליניע פון דער דאָזיגער פּאָליטיק, ווי אויך איהר ראַציאָנאַליזירונג און צענטראַליזירונג.

געשלאָסען די י.וו.א.־קאָנפערענץ אין אמעריקא

נ י ו־י אָ ר ק. (יט"א) די קאָנפערענץ פון דער אמעריקאַנער אָבטיילונג פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט איז געשלאָסען מיט א פייערליכען באַנקעט אונטערן פאָרזיץ פון ב. וולאַדעק. דער הויפּט־גאַסט פון באַנקעט איז געווען יודעל מאַרק פון קאָוונע, וועלכע בעמט איצט אונטער אַנ'אַקציע איבער די פעראייניגטע שטאַטען לטובת דעם י. וו. א. אויף דעם באַנקעט אין פאַר י. וו.א. געזאַמעלט געוואָרען א סומע פון טויזענד דאָלאַר.

„תל־אביב“ אויפ'ן וועג קיין ארץ־ישראל

ל י ס אַ ב אָ ן, (יט"א) אין ליסאַבאָנער פּאָרט האָט זיך די טעג אָפּגעשטעלט אויפ'ן וועג קיין א"י דער דאַמפער „תל־אביב“ פון דער א"י־שיפס געזעלשאַפט. די יודישע קהלה אין ליסאַבאָן האָט אַרויסגעגעבען אַנ'אויפנאַהמע פאַר דער מאַנשאַפט.

פון ליסאַבאָן איז „תל־אביב“ אַבגעשוואומען קיין קאַזאַבלאַנקא און וועט אָנקומען קיין יפו־תל אביב דעם 22־טען פעברואַר. דעם זעלבען טאָג וועט „תל־אביב“ אָנהויבען א צוויי־וואָכענטליכען רעגולערען קורס צווישען טריעסט און די א"י־פּאָרטען.

ארץ־ישראל־וואָך אין בערלין

ב ע ר ל י ן. (יט"א) אין גרויסען זאַל פון דער בערלינער „פילהאַרמאָניע“ איז געעפענט געוואָרען די „ארץ־ישראל־וואָך“ אין בערלין. מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען פּראָפ. ד"ר מאַרטין בובער און ד"ר געאָרג לאַנדויער, דער לייטער פון דעפּאַרטאַמענט פאַר די קאָלאָניזאַציע פון דייטשע יודען ביי דער יודישער אגענץ. אין דער אַקאַדעמיע האָבען זיך בעטייליגט עטליכע טויזענד מאַן.

געשטאָרבען יודיש־אמעריקאַנער בעלעטריסט ז. לעווין

נ י ו־י אָ ר ק. (יט"א) אין עלטער פון 58 יאָהר איז אין ניו־יאָרק געשטאָרבען דער בעקאַנטער יודישער בעלעטריסט און מיטאַרבייטער פון „פאָרווערטס“ ז. לעווין. א געבוירענער אין קעלם (קאָוונער ליטע), איז דער פערשטאָרבענער צו 17 יאָהר געקומען קיין ניו־יאָרק, וואו ער האָט מיטגעאַרבייט אין פערשידענע בלעטער, דערהויפּט אין „פאָרווערטס“ און זיך קונה־שם געווען אלס שילדערער און כאַראַקטער מאָלער פון יודישען לעבען אין ניו־יאָרק. ז. לעווין האָט א טייל אַרויסגעגעבען אין בוך־פאָרם.

דער פאַלאַשען־פאָרשער ד"ר פייטלאָוויטש אין רוים

ר ו י ם (יט"א) אויף זיין דורכרייזע קיין ניו יאָרק, האָט געווייזט אין רוים דער בעקאַנטער פאָרשער פון די „פאַלאַשען“ אין אַביסיניען. פּראָפ. פייטלאָוויטש, וועמען עס איז צו פערדאַנקען דאָס ענטשטעהען אין פערשידענע לענדער פון ספּעציעלע „פּראָ פאַלאַשען“ קאָמיטעטען צום צוועק פון רעליגיעזער און נאַציאָנאַלער ערציהונג פון די אַנ'ערך 50 טויזענד יודען פון אַביסיניען.

פּראָפ. פייטלאָוויטש איז אויפגענומען געוואָרען אין איטאַליענישען קאָלאָניאַל מיניסטעריום און האָט געהאַט געשפּרעכען מיט די פיהרענדע יודישע פערזענליכקייטען אין רוים.

לאָדזער נייעס

איינגעפאַלען א סופית אויף נאָוואָמיעסקא 3

היינט 4 פאַרטאָג איז, מחמת א דעפעקט אין א וואַנט איינגעפאַלען דער סופית אין דער וואוינונג פון ה' פּיוולאָוויטש אויף (נאָוואָמיעסקא 3) אויפ'ן צווייטען שטאָק.

דער אַראָפּגעפאַלענער טינק האָט געטראָפען אין דעם הער און פרוי פּיוולאָוויטש אין מיטען שלאָף.

אויף זייערע געשרייען און הילפס רופען זענען שטאַרק איבערגעשראָקענע אריינגעלאָפען די שטוביגע מענשען און זיי ערטיילט ערשטע הילף.

צום גליק איז דאָס פּאָרפּאָלק אָפּגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

לאָנדאָנער גלייכגילטיגקייט צום פּראָיעקטירטען מזרח־פּאַקט

מ אָ ס ק ו ע, 6 (ספּ. טעל.)

דער לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענט פון דער „פּראַוודאַ“ שטרייכט אונטער דעם די דעמאָנסטראַטיווע גלייכגילטיגע בעציהונג פון דער ענגלישער פּרעסע צו דעם מזרח־פּאַקט.

אין די לאָנדאָנער מאַסגעבענדע קרייזען האָט מען אינזיכערט דעם קאָרעספּאָנדענט, אַז דער מזרח־פּאַקט מוז נישט אוממבעדינגט אָנגענומען ווערען אין דער איצט פּראָיעקטירטער פאָרם.

ר. אַבראַמאָוויטש אין אמעריקא

נ י ו־י אָ ר ק. (יט"א) קיין אמעריקא איז אָנגעקומען דער פיהרער פון דער רוסישער מענשעוויקען־גרופּע אין פּאַריז ר. אַבראַמאָוויטש, וועלכער נעמט אַנטייל אין די פעראייניגטע שטאַטען א פּאַרטראַגען־טור פאַר'ן יודישען אַרבייטער־רינג.

בלוטיגע צוזאַמענשטויסען פון אַרבייטסלאָזע מיט פּאָליציי אין ענגלאַנד און פראַנקרייך

ל אָ נ ד אָ ן, 6 (ספּ. טעל.)

אין שעפילדיאָרקער גראַפענטום – זענען פאָרגעקומען ערנסטע צוזאַמענשטויסען צווישען פּאָליציי און א טויזענד־קעפּיגען המון פון אַרבייטסלאָזע. די אַרבייטסלאָזע, וועלכע זענען געקומען צום ראַטהויז פּראָטעסטירען געגען די נייע הילפססטאַווקעס, און די דעלעגאַטען פון וועלכע מ'האָט נישט געוואָלט אויפנעהמען, האָבען בעוואָרפען דעם ראַטהויז מיט שטיינער. עס האָט זיך אריינגעמישט פוס־ און רייטער־פּאָליציי, וועלכע האָט ביי די דעמאָנסטראַנטען צוגענומען זייערע רויטע פעהנער, און זיי פונאַנדערגעטריבען. 9 פּאָליציאַנטען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

פּ אַ ר י ז, 6 (ספּ. טעל.)

אין ענעוויל, לעם ליל, האָט א גרויסער המון אַרבייטסלאָזע, וועלכע מ'האָט נישט אויסגעצאָהלט די אונטערשטיצונגען, געשטורעמט דעם ראַטהויז. פּאָליציי האָט עטליכע מאָל אינטערווענירט און אָפּגעשטויסען די דעמאָנסטראַנטען. עס זענען געפאַלען מענשען־קרבנות.

מיר פערטיגען אויס
אפּצימאַרקען
פיר מאַנופאַקטור, שטרימף
לעדער
טריקאָטאַזשען און זיידען בראַנזשע
גרויסער אויסוואַל
אין פערטיגע אַבצימאַרקען
פאַר שטרימף־, מאַנופאַקטור
געפרעגטע עטיקעטען
פיר וועש, שאָקאָלאַד,
קראַוואַטען און פּערפומעריע בראַנזשע
FABRYKA SUKNA BIELSKO
FABRYKA SUKNA EMES BIELSKO
FABRYKA WYR. WEŁNIANY ŁÓDŹ
FABRYKA WYR. SUKIENNICH EBT TOMASZÓW
FABRYKA GARBARSKA W WARSZAWIE
Czysta Wełna
BIELSKO
WYTWÓRNIA ODBIJANEK i DRUKARNIA I.M. STRYKOWSKI PIOTRKOWSKA 35 TEL. 236-25.

לאדז, 7 פעברואר 1935

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 7 פעברואר 1935

ווי אזוי רעאגירט דייטשלאנד

אויף דעם פראנצויזיש-ענגלישן הסכם אין לאנדאן

מיט גרויס פאראינטערעסירונג ווארט איצט די פאליטישע וועלט אויף דעם ענטפער, וואס דייטשלאנד וועט געבן אויף דעם פראנצויזיש-ענגלישן פארשלאג צוצוטרעטן צו דעם לופט-אפמאך, וואס זאל איצט געשלאסן ווערן. די מיינונגען אין דער פראגע זענען געטיילט.

אין ענגלאנד איז מען אפטימיסטיש און מען גלויבט, אז דער דייטשער ענטפער וועט זיין א פאזיטיווער. אנדערש פערקוקט מען זיך אבער אויף דער לאגע אין פראנקרייך. מען רעכנט זיך דארט דערמיט, אז הגם דייטשלאנד וועט דעם פארשלאג נישט אפווארפן, וועט זי אבער ארויסרוקן אזעלכע געגן פארשלאגן, וואס וועלן דעם ענין זעהר קאמפליצירן. יעדנפאלס זענען איצט די אויגן פון דער גאנצער וועלט געווענדעט קיין בערלין. די נאציאנאל-סאציאליסטישע דיפלאמאטיע איז איצט צוגעדריקט געווארן צו דער וואנד און וועט מוזן אויפדעקן איהרע קארטע.

וועגן דער שטימונג, וואס דער לאנדאנער הסכם האט ארויסגערופן אין דייטשלאנד מעלדעט דער בערלינער קארעספאנדענט פון דער „נאז. פאלסקע“ פאלגענדעס:

אין זייער קאמענטאר צו דעם לאנדאנער הסכם שטרייכט די בערלינער פרעסע אונטער צוויי מאמענטן, וואס זענען גינסטיג פאר דייטשלאנד ערשטענס, אז אין אויסלאנד האט מען אויפגעהערט צו גלויבן אין דעם שנעלן פאלן פון דעם נאציאנאל-סאציאליסטישן רעזשים, אויב מען איילט זיך אזוי שנעל צו אינפארמירן היטלערן וועגן רעזולטאט פון די לאנדאנער געשפרעכן, און צווייטענס — אין די איינלאדונג פאר דייטשלאנד צו באטייליגן זיך אין א מערב-אייראפעאישן לופט-אפמאך א פארמעלע אנערקענונג פאר דייטשלאנד דאס רעכט צו האבן א מיליטערישן לופט-פלאט.

פון דער אנדערער זייט ווידער איז פאר די מאסגעבענדע פאקטארן אין בערלין א גרויסער קלאפ דער פאקט, וואס ענגלאנד איז צוגעטרעטן צו דעם פראנצויזיש-איטאליענישן אפמאך צו גאראנטירן די עסטרייכישע אומאפהענגיגקייט. עס ווערט אנגעוויזן, אז די ענגליש-פראנצויזישע צוזאמענארבייט איז איצט אזא פריינדליכע ווי זייט דער מלחמה איז זי שוין לאנג נישט געווען. „בערלינער טאגעבלאט“ שרייבט, אז די דאזיגע צוזאמענארבייט האט זיך ענטוויקעלט אין גייסט פון די פראנצויזישע וואונשן. אין בערלין איז מען איבערצייגט, אז אויב דער אלגעמיין אייראפעאישער פלאן, וואס איז אויסגעארבייט געווארן אין לאנדאן וועט נישט רעאליזירט ווערן, וועט דאך קומען צו א לופט-לאקארנא, אהן דער באטייליגונג פון דייטשלאנד.

וואס שייך די פונקטן פון דאזיגן פלאן, ווייזט מען אן אז מיט א יאהר צוריק איז דייטשלאנד געווען גרייט אונטערצושרייבן א קאנווענץ וואס באגרענעצט איהרע מיליטערישע כוחות אויף 300 טויזענד מאן אויף 5 יאהר. איצט געפינען זיך שוין די דייטשע באוואפנונגען אין פולן גאנג און דייטשלאנד וועט שוין איצט נישט מסכים זיין אויף אזא באגרענעצונג.

דייטשלאנד איז אויך ענטשידן בעגען דעם מזרח-פאקט, און אויך דעם אפמאך וועגן נישט ארייננמישען זיך אין די אינערליכע ענינים וועט אנטערפען אויף שוועריגקייטן. היטלער וועט קיינמאל נישט אונטערשרייבן קיין אפמאך, וואס קוואליפיצירט די נאציאנאל סאציאליסטישע פראפאגאנדע אלס א מלוכה-פערברעכן.

א אנוויז דערויף, ווי אזוי עס וועט זיין דער ענטפער פון דער היטלער-מדינה אויף דעם פארשלאג פון פראנקרייך און ענגלאנד געפינען מיר שוין אין „פעלקישן בעאבאכטער“, דעם אפיציעלן פארטיי און רעגירונגס-ארגאן פון די נאציס. אין א לייט-ארטיקעל ווערט דארט געזאגט: „אזוי לאנג ווי די איבעריגע מלוכות באהאנדלען נאך נישט דייטשלאנד ווי א פרייע מלוכה מיט גלייכע רעכט, איז אומעגליך צו רעכענען אויף דער צוזאמענארבייט פון דייטשלאנד אין פעלקער-בונד. די מלוכות, וואס וואלטן גערן געוואלט, אז דייטשלאנד זאל צוריקקעהרן אין דער פעלקער-ליגע, זוכען גאר צו פערווירקליכען זייערע אייגענע אינטערעסן און נישט דייטשלאנדס נאציאנאלע אינטערעסן. דאס דייטשלאנד פון אדאלף היטלער, וועט זיך קיינמאל נישט באטייליגן אין א אינטערנאציאנאלע קאמבינאציע, וואס זאל דינען די אינטערעסן פון אנדערע פעלקער“.

שרייבענדיג וועגן דער אנולירונג פון די מיליטערישע קלויזולען פון ווערסיילער טראקטאט שרייבט די צייטונג, אז דייטשלאנד קען זיין צופרידען, וואס די אנדערע מלוכות ערקלערן דעם דאזיגען טייל פון טראקטאט, וועלכער איז פאליטיש, סיי ווי שוין נישט אקטועל אויך פארמעל פאר אויסגעשלאסן. אבער די ערקלערונג וועגן דער אנולירונג פון די דאזיגע קלויזולען, האט נישט קיין שום ווערט, אויב מען שטעלט אלס בעדינג, דאס שליסן פון א שפעטערדיגע ענטוואפנונגס-קאנווענץ. אונטער אזעלכע בעדינגונגען, איז עס נאטירליך אנצונעמען, אז דייטשלאנד קען נישט צוריקקעהרן קיין גענף, בכדי זיך צו באטייליגן אין די נייע אונטערהאנדלונגען.

בעזונדערס איז די דייטשע פרעסע אויפגערעגט צוליב דעם, וואס די פראנצויזישע מיניסטארן האבן זייערע ענגלישע חברים איבערגעגעבן די געהיימע מאטעריאלן וועגן די דייטשע באוואפנונגען, וואס איז נישט געבליבן זעהט אויס אהן איינדרוק אויף דער ענגלישער רעגירונג. וועגן די ציינישע מעטאדען, וואס מען האט, זעהט אויס, אין דייטשלאנד בדעה אנצווענדען, זאגט עדות א ארטיקעל אין „בערלינער טאגעבלאט“ אין וועלכען עס ווערט מיט שטאלץ ערקלערט, אז דייטשלאנד האט נאך צייט, עס האט שוין א סך מאל געהייסן, אז דאסמאל האנדעלט עס זיך וועגן די לעצטע פארשלאגן פאר דייטשלאנד.

און אפשר איז טאקע די גלייכגעשאלטעטע „בערלינער טאגעבלאט“ גערעכט. האט דאך די וואקעלדיגע פאליטיק פון ענגלאנד און די איבעריגע מלוכות בנוגע דעם דריטן רייך, דערפיהרט דערצו, אז נעבען די פאקטישע פארלעצונגען פון ווערסאילער טראקטאט מצד דעם היטלער-דייטשלאנד איז איצט, שוין מיט דער הסכמה פון די מחברים פון טראקטאט געקומען צו דעם ערשטען פארמעלען דורכבראך פון ווערסאילער טראקטאט.

פוילישע „ספעצעס“ פאר יודישע ענינים

שנדעקישע צייטונג פאדערט אויף די פוילישע יוגענד צו לערנען זיך יודיש

ווי באוואוסט האט די ליטווישע רעגירונג, וועלענדיג זיין גענוי אינפארמירט וועגן יודישע ענינים ארויסגעשיקט אויף דער ירושלימער אוניווערזיטעט אייניגע סטודענטן-ליטווינער, וואס זאלען דארט פערענדיגען זייער שטודיום. איינער פון די דאזיגע סטודענטן, איז נאך דעם ווי ער איז צוריקגעקומען פון ירושלים, נאמינירט געווארן אלס אינספעקטאר פון די יודישע שולען אין ליטע. א צווייטער זאל באשטימט ווערן אלס רעפערענט פאר יודישע ענינים.

אין שייכות מיט דער זעהר סימפאטישער איניציאטיוו פון דער ליטווישער רעגירונג איז די נעכטיגע „גאזעטא ווארשאווסקא“ ארויס מיט א גאנצען ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט עמפויהלען נאכצוטון דעם בייספיל פון דער ליטווישער רעגירונג. דאס ארטיקעל איז ווי פאר דער ענדעקישער יודענפרעסערישער צייטונג, געשריבען אין א גאנץ צוריקגעהאלטענעם טאן און דער פארשלאג וואס ווערט דארט געמאכט איז אהן שום ספק זעהר אינטערעסאנט צו באקענען זיך מיט איהם.

די צייטונג שרייבט: „די איניציאטיוו פון דער ליטווישער רעגירונג איז ניי און ווערט, אז מען זאל זיך איבער איהר אפשטעלען. איהר באציהונג צו דער יודישער פראגע שטעלט די פוילישע געזעלשאפט אוועק נישט ווי געהעריג אויך צוליב דעם, וואס זי אריענטירט זיך בכלל נישט אין איהר. עס פלאנטערן זיך נאך אלץ צווישען אונז די פערשידענע אילוזיעס און פאלשע פארשטעלונגען, און אויף די יודען קוקען מיר דורך די פריזמע פון יאנקעל צימבאליסט און מאיר יוזאפאוויטש, און אויב מיר אנערקענען אפילו זיי אלס א פיינדליכען עלעמענט, קענען מיר נישט ארגאניזירען די פערטיידיגונג נישט קענענדיג דעם שונא, זיינע צילען, מעגליכקייטען און טאקטיק. רעפערענטען פאר די יודישע ענינים אין די מיניסטעריומס זענען ווי עס שרייבט די יודישע פרעסע אויסשליסליך — אסימילאטארן, משומדים און מאשקעס...

אפשר איז טאקע כדאי זיך צו בעמיהען וועגן ארישע עקספערטען, געבענדיג זיי א געהעריגע אויסבילדונג?

ווען די פוילישע רעגירונג וואלט אינפארמירט געווארן וועגן יודישע פראגען דורך פאלאקען, וואס וואלטען נישט אדורכגעזיפט די אינפארמאטארען דורך א יודישע זיפ, וואלט די יודישע פראגע ענדליך בעקומען א געהעריגע בעליכטונג. דערווייל אבער האבען מיר נישט קיין קוואליפיצירטע „עקספערטען פאר יודישע ענינים“, ווייל די מקורים פון דער ערשטער האנד זענען פאר אונז, פאלאקען, נישט צוגענגליך.

עס וואלט אויך געווען געוואונשען, אז די נאציאנאלע יוגענד זאל זיך בעקענען מיט'ן זשארגאן. די פאלאקען, וואס קומען אין דער פראקטיק מיט איהם אין בעריהרונג, ווייסען, ווי אונווילליג (?) די יודען לערנען די „גוים“ זייער זשארגאן. פאר א פאלאק איז זעהר שווער צו געפינען א לעהרער פון זשארגאן, ווייל די יודען שטאנען אפ די בעדייטונג פון דער דאזיגער וואנד (?), וואס פערשטעלט זיי פאר אונזערע אויגען.

פאר די, וואס קענען דייטש, איז דאס אויסלערנען זיך פון זשארגאן זעהר א לייכטע זאך, עס איז פארהאן א פויליש ביכעל פאר די, וואס ווילען זיך אליין לערנען, דארט געפינען זיך די יסודות פון דער גראמאטיק און א ווערטער-בוך. דאס אויסלערנען זיך לייענען זשארגאן, איז אפהענגיג פון די פעהיגקייטען און איז א פראגע פון העכסטענס טעג אדער וואכען. די גרעסטע שוועריגקייט איז דער אלפאבעט. די יודען פערשטעהען דאס, און דעריבער טאקע ווען עס האט זיך אין 19. יאהרהונדערט אנגעהויבען צווישען זיי א בעוועגונג איינצופיהרען דעם לאטיינישען אלפאבעט אנשטאט דעם העברעאישען, האט זיך די גרעסטע מעהרהייט קאטעגאריש ארויסגעזאגט געגען דאזיגען פראיעקט, וועלכער וואלט תיכף צוגענגליך געמאכט פאר די גוים זייער ליטעראטור און פרעסע.

פאר אונז פאלאקען, איז דאס קענען פון זשארגאן נאך וויכטיגער, ווי העברעאיש און פון איהם וואלט מען בעדארפט אנהויבען. נאכ'ן בעקענען זיך מיט'ן זשארגאן, וואלטען די וואס וואלטען זיך געוואלט ספעציאליזירען אין ידיעות פון יודענטום, זיך אויך געמוזט בעקענען מיט העבראיש.

ווען פוילען וואלט געהאט כאטש עטליכע צענדליג אזעלכע ספעציאליסטען פאלאקען, וואלט דאס פאר אונזער פראגע געהאט א וויכטיגע בעדייטונג. דערווייל אבער וועט איהר צווישען דער פוילישער אינטעליגענץ זיכער געפינען מעהר יחידים, וואס קענען די שפראכען פון פעלקער מיט וועלכע מיר קומען ווייניג אין בעריהרונג, ווי למשל, שפאניש, נארוועגיש, א. א. ו. ווי אזעלכע וואס פערשטעהען איןווארט און שריפט, זאל זיין בלויז זשארגאן.

יודישע ביכער, צייטונגען, טעאטערס, שולען, פארלעזונגען, פון וועלכע עס ווימעלט אין ווארשא — זענען פאר אונז נישט צוגענגליך. וועגען דעם וואס עס געשעהט דארט, אינפארמירען אונז יודען.

עס איז כדאי וועגען דעם א טראכט צו טון“.

אזוי ווייט די „גאזעטא ווארשאווסקא“. זעלבסטפערשטענדליך געהט עס איהר וועגען דעם צו האבען „אייגענע“ זאכקענער און עקספערטען וואס זאל האבען די אויפגאבע צו ענטדעקען די סודות פון דער „אנאנימער מלוכה“. זי איז ווייט דערפון צו בעשטרעבען א אמתע דערנעהנטערונג און א ווילען צו בעקענען די גייסטיגע, קולטורעלע שאפונגען פון יודישען פאלק און פון די יודען אין פוילען. נאר מיט איהרע אויסגעבילדעטע יודישע ספעצן זאל זיך אמאל נישט איבערחזרן די מעשה מיט בלעמס איינזעל.

נייער ענגלישער געזעץ וועגען שטיצע פאר ארבייטסלאזע

רופט ארויס א שטורם אין ענגלאנד

אין ענגלאנד הערשט א גרויס גערודער. די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען ערווארט, אז זייער טרויעריג לעבען וועט עטוואס גרינגער ווערען דורך דער נייער עפענטליכער הילפס-קאמיסיע, זענען ביטער ערשטוינט. אנשטאט פערבעסערונגען איז זייער לאגע פערערגערט געווארען. די בעשרענקטע הילף, וואס די ארבייטסלאזע האבען פריהער בעקומען, איז אין גאר א סך פאלען נאך ווייטער געשניטען געווארען, וואס דאס האט פעראורזאכט נאך מעהר עלענד נויט און האט ארויסגערופען גוואלדיגע פראטעסטען נישט נאר פון די ארבייטסלאזע אליין, נאר פון דער גאנצער עפענטליכקייט, אפגעזעהן פון פארטייען און שטאנדפונקטען.

אט דער גערודער האט געפונען זיין אפקלאנג אין ענגלישען פארלאמענט באלד ביי זיין ערעפנונג און דורך דער גאנצער פערגאנגענער וואך.

די פראטעסטען אין פארלאמענט, וואס זענען געקומען פון מיטגלידער פון אלע פארטייען, זענען געווען נישט ערווארט פאר דער רעגירונג. די רעגירונג און בפרט דער פרעמיער, מאקדאנאלד, האבען גאנץ גוט געוואוסט, וואס אין לאנד טוט זיך, בעזונדערס אין די אמשטארקסטען געטראפענע געגענדען און מאקדאנאלד איז אין פארלאמענט נישט געקומען.

דאס האט ארויסגערופען נאך א גרעסערן פערדרוס ביי א צאהל דעפוטאטען, און דאס האט געפיהרט צו דעם סקאנדאל, וואס איז פארגעקומען. אויסגעגאסן האט מען דעם צארן צו דעם פרעמיער. אין דעם ענגלישען פארלאמענט זענען נאך נישט געהערט געווארען אזוינע „עפיטעטען“ ווי דאס איז געהערט געווארען פאריגען מאנטאג אויפן חשבון פון מאקדאנאלד'ן.

דער וואונדער איז, וואס קיינער אין פארלאמענט האט זיך נישט אנגענומען פאר מאקדאנאלד'ס כבוד, קיינער האט נישט פרובירט אפשטעלען דעם שטראם פון זידלעריי, אפילו נישט דער פארזיצער, דער געהילף פון ספיקער.

און ווען אויף מארגען איז די פראגע וועגען די זידלערייען דערמאנט געווארען, האט זיך דער זידלער ענטזאגט צוריקצוציהען עפעס פון דאס, וואס ער האט געזאגט און דערביי איז עס געבליבען.

וואס זענען די סיבות פון דעם אלעמען? וועגען וואס טומלט זיך עס? מיט וואס האט זיך די רעגירונג פערזינדיגט?

עס איז א קאמפליצירטער ענין. שווער צו געבען א קלארע תשובה אויף דעם. מיר האבען נאכגעזוכט פערשידענע קוועלען זיך אליין קלאר צו מאכען די לאגע פון די פאר א צייט לאנג ארבייטסלאזע אונטער די נייע תקנות. געגריבעלט זיך אין פערשידענע אפיציעלע דאקומענטען און געזוכט ארייןצודרינגען אין זייער מיין און בעדייטונג.

די אונטערשטע שורה פון די נייע תקנות זענען אבער, אז פון צעהנדליגער טויזענטער ארבייטער, וואס זענען ארבייטסלאז פאר א לענגערער צייט זענען זייערע שטיצעס געשניטען געווארען אויף פון 10 ביז 20 שילינג א וואך. אויב אין וועלכער עס איז ארבייטסלאזער פאמיליע געפינט זיך איינער אדער מעהר מיטגלידער, וואס ארבייטען יא, ווערען זייערע פערדינסטען אריינגערעכנט און אויף דעם חשבון ווערט די הילף פון דער גאנצער פאמיליע פראפארציאנעל געשניטען.

דאס אלץ האט ארויסגערופען א גרויסען פערדרוס אויף דער רעגירונג אין גאנצען לאנד, נישט נאר פון די ארבייטסלאזע און ארבייטענדיגע, נאר אויך צווישען אנדערע ספערען.

אזוי ענטוויקעלט זיך א שטארקע בעוועגונג פון גלחים, צו פראטעסטירען געגען דער ברוטאלקייט פון דעם נייעם געזעץ.

אזוי האט דער הויפט-גלח פון וועסטמינסטער עבי, קענאן, דאנאלדסאן, ערקלערט: „מיר מוזען רויט ווערען פאר חרפה צוליב די ליידען פון די ארבייטסלאזע“.

א גאנצע רייה פון דעמאנסטראציעס און פראטעסטען קומען פאר און ווערען ערשט צוגעגרייט איבערן גאנצען לאנד. דער ערשטער אויסגוס, פון וועלכע עס האט געפונען איהר אויסדרוק אין פארלאמענט — אויפן ראש פון דער רעגירונג פרעמיער מאקדאנאלד.

א דאנק דעם פראטעסט האט דער ארבייטס-מיניסטער אליווער סטענלי, צוגעזאגט צו מאכען אן אונטערזוכונג. צי דאס וועט איינשטילען דעם פערדרוס בלייבט נאך צו זעהן.

ש. קאלדאווסקי.

יודיש־לעבען אין דייטשלאנד

(א בריף פון בערלין)

דער היינטיגער ווינטער איז אין דייטשלאנד אויס־געפאלען א מילדער, קוים איין גראד קעלט. אזוי יעדענפאלס, איז געווען ביז אנהויב יאנואר. ווי היטער וועט זיין ווייסט איין גאט, דער ארישער אדער נישט־„ארישער". ווען דער ווינטער וואלט געווען א שטרענגער, וואלטען זיכער אין דעם גע־ווען שולדיג די יודען. אויב די נאציס בעהויפטען, אז „די יודען זענען אונזער אומגליק" דעמאלסט קען דאן אנ׳אומגליקליכער ווינטער שטאמען אויך פון די יודען.

אזוי צי אזוי, דער ווינטער היי־יאהר איז אין דייטשלאנד מיט רחמנות. ווען ס׳וואלט געווען אביסעל אונטערגעפרוירען און מ׳וואלט געציטערט פאר קעלט וואלט די הערשענדע מאכט געזעסען ווייניגער זיכער אין זאטעל. דער ווינטער־הילף הערט נישט אויף צו קלויבען אויפן גאס און אין די הייזער ביי אזא נישט אריער ווי איך, למשל, מאכט זיך די טיר נישט צו: אלע ווייל׳ע קומט מען מיט פערשידענע שנארערייען — און אליץ אין נאמען פון דער „סאציאלער ווינטער־הילף". מ׳קומט מיט פושקעס, מיט קערב, מיט ליסטעס און מיט וואס איהר ווילט נאר, אבי האלט איין געבען! ווי טשעפעט מען דיך נאר אפ? אויף נישט צו געבען איז א נישט־אריער אויך גוט. און אט די גאנצע שנארעריי ווייזט אויס, הויבט נישט אן צו קלעקען. ווי א שטייגער וואלט געווען, ווען שטארקע פרעסט וואלטען געשטערט די דאזיגע זאמלונגען, קען מען זיך פארשטעלען.

אויב יודישע קרעמער קלאגען זיך אויף שוואכע לייזונג צוליב א דאפעלטער אורזאך: צוליב דער שלעכטער עקאנאמישער לאגע און צוליב דעם שטילען באיקאט, וואס מען פיהרט אן געגען יודען, — טא קענען זיי זיך נישט בעקלאגען אין איין הינזיכט, נעמליך, וואס מען רייסט זיי נישט ביי די פאלעס פאר אלערליי „סאציאלע בעשטייערונגען". די טיר ביי זיי איז דאך אנ׳אפענע, אין לייכטער צו זיי אריינצוקומען. אנשטאט סחורה צו קויפען, באט מען זיי אן אפצוקויפען דאס און יענס פאר דער „ווינטער־הילף". וואס זאלען, נעבעך, די דאזיגע קרעמער טון? זיי האבען איינפאך נישט פון וואנען צו געבען, ווייל די קאסע איז א ליידיגע. גיבען זיי אבער נישט, איז טאמער קען עס שאדען דער פרנסה: ס׳וועט הייסען אז זיי טוען עס מיט אבזיכט, און אז מען מוז זיי דערפאר מעהר באיקאטירען. נעמען זיי ארויס דעם לעצטען גראשען, וואס האט געדארפט געהן אויף ברויט פאר זייערע קינדער, און טראגען עס אליין צו צו די ארישע „וואוילטעטער"! ס׳איז נישט קיין וואונדער, וואס צוליב דעם האט זיך לעצטענס אין בערלין צוגעמאכט א גרעסערע צאהל פון יודישע קראמען: האלט עס, הייסט עס, פאר זיך אזעלכע טייערע געשעפטען!

* * *

דייטשע יודען האבען זיך געכאפט אז ס׳איז פארהאן אויך „אנ׳עונג שבת". דאס זאל אויך געהערען צו יודישקייט. אין דער ציוניסטישער צייטונג „יודישע רונדשוי" ערשיינט אלע וואך א בעזונדער עמוד, וואו עס ווערט אויסגעפיהרט ווי און מיט וואס מען פערברענגט א שבת׳דיגען טאג. דערמיט אבער ווייסען די דייטשע יודען ווייניגער אנצוהויבען. און זיי ווייסען נישט דערפאר, ווייל זיי האבען נישט קיין אינדערוואכען! די גאנצע וואך ציהט זיך אזוי גרוי, אז עס ליגט נישט אין קאפ זיך צו פרעהען אום שבת!

אין אזא צושטאנד געפינען זיך, אהן צווייפעל, יענע צוואנציג טויזענד יודישע פאמיליעס, וועלכע מוזען אנקומען צו דער אונטערשטיצונג פון בערלינער צדקה גדולה. און דאס זענען מעהרסטענס אזעלכע פאמיליעס, וועלכע האבען נאך ביז פאר דער לעצטער צייט געפירט א באלעבאטיש לעבן. זעלטען זענען צווישען זיי פארהאן פראפעסיאנעלע שנארערס. די צדקה גדולה פערנעמט זיך מעהר מיט דער אויפגאבע פעסטצושטעלען ווי גרויס עס איז די נויט זייערע: אויף וויפיל איהרע מיטלען ערלויבען, העלפט זי זיי. דאס וואס דער היינטיגער ווינטער איז נישט אזא שטרענגער, איז בעשטימט פאר איהר א פערלייכטערונג: זי פערטיילט ווייניגער קויהלען. אז נישט וואלט זי געווען אין דער גרעסטער פערלעגענהייט.

די פרנסים פון דער בערלינער יודישער געמיינדע האבען אריינגעזעצט אנ׳עקסטרע קאמיסיע, וואס זאל אויספארשען די מעגליכקייטען צו געפינען נייע פרנסות פאר ארבייטסלאזע און פעראָרימטע „גלויבענסגענאסען". זיצונגען האט די דאזיגע קאמיסיע גענוג אפגעהאלטען, אבער ממשות׳דיגעס האט זי נישט ווייניג אויפגעטון.

אזוי ווי די אומצעהליגע פעראָרימטע יודען פיהרען א פעראומערטען פערחושכ׳טען לעבן, בעמיט זיך די „קינסטלער־הילף" זיי צו פעשאפען א שטיקעל פרייד, א ברעקעל טרייסט דורך אנ׳אומזיסטער טעאטער־פארשטעלונג. יודישע קינסטלער, וועמען עס געהט אויך נישט בעסער, שפילען פאר „גלויבענסגענאסען", וועלכע זענען געטראפען פון דעמזעלבען שיקזאל. אויב נישט קיין ברויט, טא זאל זיין שוישפיל! דאס איז אליץ בעסער ווי גארנישט. אז נישט, וואלט גאר געווען שווער אליץ איבערצוטראגען.

פונקט אזוי בעזוכען די נאך פערמעגליכע יודען פערשידענע פעראנשטאלטונגען און פערוויילונגען, ארראנזשירט פון יודישע חברות און פעראיינען. זיי וואלטען אפשר גאר נישט געגאנגען צו אזעלכע מיני זאכען, אבער די יודישע נויט רופט און שלעפט זיי פארן קאלנער: ניין, איהר מוזט קומען זיך אמוזירען, אום דורכדעם ארויסצוהעלפען מעהרערע, פון הונגער און קעלט ליידענדע, ברידער און שוועסטער! ווי קען מען אט דעם געשריי־רוף נישט דערהערען און זיך לאזען לאנג בעטען? דערביי האט מען שוין די בילעטען אריינגעשיקט אדער געבראכט צו טראגען אהיים. טא ווי קען מען אין אזא צייט זיין א חזיר און עס צוריקשיקען אדער גארנישט אנגעמען? מ׳געהט, אלזא, נישט ווייל מ׳וויל, נאר ווייל מ׳מוז! אמבעסטען איז עס צו דערקענען: לויט די געזיכטער פון אזעלכע פערוויילונגס־בעזוכער. אט, דער אמת׳ן איז עס נאר לפנים וועגען. די מינע איז דאכט זיך, זענען זיי לוסטיג און פרעהליך, אבער אין פארט א זויערע. דאס איז דער אינערליכער בעטריבטער געמיט־צושטאנד. אין מיטען דער פארשטעלונג קומען ארויף אלערליי זייטיגע געדאנקען, פערבונדען מיט די טאג־טעגליכע זארגען און סתם קאפ־דרעהעניגשען ביי דער היינטיגער יודישער לאגע אין היטלערס „דריטער אימפעריע".

א חוץ פערוויילונגען פון אט דעם ארט, זענען פארהאן נאך אנדערע פלעצער, וואס ווערען בעזוכט פון בערלינער יודען, דאס זענען די יודישע לערן־אינסטיטוציעס פאר דערוואקסענע. וואו טוט מען זיך אהין אין די לאנגע ווינטער־אווענדען? געהט מען הערען א יודישע לעקציע, און מ׳געהט מיט חשק. די גלייכגילטיגקייט צו יודישע פראגען איז פערביטען געווארען מיט א שטארקען אינטערעס. מ׳לערנט זיך גאנץ געשמאק יודישקייט. מ׳לערנט עס טעארעטיש און פראקטיש. די צוהערער בעשעפטיגען זיך אויך מיט פראקטישע איבונגען. זיי טוען עס, יעדענפאלס די מעהרסטע פון זיי, צוליב „תכלית". זיי מאכען עס מעהר לשמה, צוליב לערנען, אז מ׳האט יאהרען־לאנג פערזוימט, ווייל מען כאטש איצט דעריאגען. איז איין טייל לויפט אין „יודישען הויז" און דער אנדערער — אין „ביאליק׳ס לעהר־פלאץ", ביידע פאלקס־הויכשולען.

אין דער היים ווילען די בערלינער יודען שאפען, אין די אייגענע פיר ווענט, אנ׳אינערליכע היימישקייט, וואס זאל געבען כחות זיך דורכצוהאלטען אויף ווייטער. דער פאמיליע־געפיהל, וואס איז געווען אפגעשוואכט ביי די דייטשע יודען, בעזונדערס אין די גרויסע שטעט, האט זיך ווידער פערשטארקט. דאס ווארט „משפחה" האט אינם מויל פון בערלינער יודען פערלוירען דעם איראנישען בייגעשמאק פון ביז איצטער, ווען עס פלעגט ארויסרופען א מין חוזק. איצט איז עס געווארען א צו־ערנסטער ענין, וואס פערדינט די גרעסטע אויפמערקזאמקייט: מען מוז, הייסט עס, זיך האלטען צוזאמען.

מ. גארדאן.

שטארקע פעראינטערעסירונג

מיט׳ן אלפוילישען צוזאמענפאהר פון די פעראייניגטע קאמיטעטען פאר די פליטים פון דייטשלאנד

װארשע. (יט״א) אויף זונטאג, דעם 24 פעברואר ה. י. איז — ווי עס איז שוין מיטגעטיילט געווארען — בעשטימט געווארען דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון די פעראייניגטע קאמיטעטען פאר די פליטים פון דייטשלאנד. די ספעציעלע צוזאמענפאהר־קאמיסיע, וואס איז אויסגעקליבען געווארען אויף דער לעצטער זיצונג פון׳ם צענטראל־ראט פון די פעראייניגטע אנטי־היטלעריסטישע קאמיטעטען, האט שוין ארויסגעשיקט א ריי׳הע ספעציעלע צירקולארען צו אלע קאמיטעטען אין לאנד וועגען אנטיילנעמען אין׳ם צוזאמענפאהר. פון פיל גרעסערע און קלענערע שטעט זענען אנגעקומען מעלדונגען וועגען דעם, אז זיי שיקען ארויס דעלעגאטען צום צוזאמענפאהר. עס ווערען אויך ערווארט פיל אנגעזעהענע יודישע עסקנים און געזעלשאפטליכע טוער.

ווי עס איז פאראויסצוזעהן לויט דער שטארקער פעראינטערעסירונג אין אלע קרייזען פון דער יודישער געזעלשאפט, וועט דער פערלויף פון צוזאמענפאהר אויספאלען אימפאזאנט.

די טאגעס־ארדענונג נעמט ארום א גאנצע ריי׳ה לעבענסוויכטיגע און אקטועלע פראגען, וואס זענען נוגע דער אקטיוויזירונג פון די פעראייניגטע קאמיטעטען אויף די ערטער און דער פערשטארקונג פון דער אונטערשטיצונגס־אקציע.

ווי אזוי א רוסישער צאר האט פאר זיך אויסגעקליבען א כלה

דער צאר איז געווען דער פאטער פון פיאטר דעם גרויסען. — מען האט דאן קיין מאסקווע געבראכט 2 טויזענט מיידלעך. פון זיי האט ער אויסגעקליבען זיין „בעשערטע". — ווי אזוי דאס איז געשעהן געווארען

פון מ. א—טש

פארגעקומען איז דאס אין זיבעצענטען יאהרהונדערט. אויפ׳ן רוסישען טראן איז דאן געזעסען דער צאר אלעקסעי, וועלכער האט געקעניגט פון 1645 ביז 1676 ער איז געווען א שטילער, און אזוי האט מען איהם טאקע גערופען — „אלעקסעי דער שטילער". און ווען זיין ווייב די צאריצא איז געשטארבען, איז געווארען א פראגע ווי אזוי מען זאל דעם שטילען צאר ווידער חתונה מאכען, ווייל עס פאסט דאך נישט אז א צאר זאל בלייבען אהן א צאריצא.

וועגען א שידוך מיט א פרינצעסין פון אנ׳אנדער לאנד האט גאר קיין רעדעניש נישט געקענט זיין, ווייל קיין קעניגליכע דינאסטיע אין אויסלאנד האט זיך נישט געוואלט משדך זיין מיט דעם רוסישען הויף. מ׳האט דאן אין אייראפע געקוקט אויף די רוסען ווי אויף ווילדע בארבארען.

איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל אז אלע „גאווערנאטארען" זאלען אין זייערע געגענדען בעשטימען ספעציעלע מענשען, וועלכע זאלען אין די שטעט און אין די דערפער אויסקלייבען די שענסטע און געזונדסטע מיידלעך און זיי אוועקשיקען קיין מאסקווע, מיט קיין יחוס זאל מען זיך נישט רעכענען. אבי נאר א מיידעל איז שעהן — מעג זי אפילו זיין די טאכטער פון א פשוט׳ן מענשען נישט פון קיין אריסטאקראט — זאל מען זי ברענגען קיין מאסקווע. און וועלכעס מיידעל עס וועט דעם צאר בעסער געפעלען וועט ווערען די צאריצא פון רוסלאנד.

קנאפע צוויי טויזענט מיידלעך האט מען דאן אריינגעשיקט קיין מאסקווע, און יעדע איינע פון זיי האט געהאט גלייכע שאנסען צו ווערען די צאריצא פון רוסלאנד.

צווישען די מענשען, וועלכע זענען געשטאנען נאהענט צום קייזערליכען הויף האבען זיך אין יענער צייט געוועבט אהן א שיעור אינטריגעס און פליאטקעס. א סך פון זיי האבען געפרובט צושארען דעם קייסער זייערע טעכטער, אדער זייערע קרובות, און דערמיט זענען זיי אויסען געווען צו ווערען גרעסערע יחסנים ביי איהם און שפילען גאר א גרויסע ראלע אין דער מלוכה.

יעדער איינער האט געדענקט, אז ווען ער וועט ווערען דעם צאר׳ס א שווער אדער גלאט זיין א מחותן וועט ער דערמיט אזוי פערשטארקען זיין פאזיציע, אז ער וועט זיך שוין אהן שוועריגקייטען קענען אפרעכנען מיט אלע זיינע שונאים און זיי פערטריבען פונם הויף, אדער זיי גאר פערשפארען אין געפענגניש.

און די מיידלעך פון וועלכע דער צאר האט פאר זיך געדארפט אויסקלייבען א כלה איז דערוויילע נישט געווען וואס מקנא צו זיין מ׳האט זיי איבערגעגעבען אין די הענט פון ספעציאליסטען, וועלכע האבען געהאט די אויפגאבע זיי צוצוגרייטען פאר דער ספעציעלער „רעוויזיע" פונם צאר. גאנצע טעג האט מען זיי געוואשען און געבאדען און געפוצט און געקעמט, און אזוי ווי מ׳האט געוואוסט אז דער צאר האט ליב פרויען מיט גלאט פערקעמטע האר האט מען ביי איינציגע אזוי שטייף איינגעצוויבען די האר אויפן קאפ אז זיי האבען אזש געחלשט. און אלגעמיין איז די רעוויזיע, וואס דער שטילער צאר האט געמאכט איבער די מיידלעך קלייבענדיג פאר זיך א כלה, געווען זעהר א פרימיטיווע, און זי האט אין זיך געהאט די גאנצע ווילדקייט פון דער אמאליגער „מאסקאוויא".

די אויסגעקליבענע מיידלעך פלעגט מען ביינאכט אויסלעגען אין בעטען, אין דער אויבערשטער טייל פונם פלאץ, אין קרעמל, יעדעס מיידעל איז געלעגען אינגאנצען א נאקעטע און אינגאנצען אפגעדעקט, און אלע מאל ווען ס׳איז דעם „שטילען צאר" נאר איינגעפאלען צו מאכען א רעוויזיע, איז ער ארויף אויבען און איז געגאנגען פון צימער צו צימער און זיך לענגער אפגעשטעלט ביים בעט פון יעדער מיידעל און געקוקט צי זי האט די אלע מעלות וואס קענען זי מאכען ווירדיג גענוג צו ווערען זיין ווייב.

געגאנגען איז ער אויף די רעוויזיעס נישט אליין נאר מיט א סענאטאר וועלכער האט זיך געהאלטען פאר א גרויסען מומחה אויף די מעלות פון א פרויען־קערפער, אויך א דאקטאר, א דייטש, האט ער מיטגענומען מיט זיך, און צוויי הויפדאמען זענען אויך געווען דערביי, און זיי האבען מיט אנגעצונדענע ליכט געהאלפען דעם צאר בעטראכטען יעדעס מיידעל, האט זי געמוזט האלטען די אויגען געשלאסען און מאכען דעם אנשטעל אז זי שלאפט און ווייסט פון גארנישט...

זיך געבען א ריהר אדער זיך צודעקען בעת דער צאר שטעהט און קוקט — דאס האט מען נישט געטארט. דער „שטילער" צאר האט געדארפט גלויבען אז דאס מיידעל ווייסט נישט אז ער קוקט אויף איהר און בעטראכט אויפמערקזאם איהר הוילען קערפער.

צווישען די אפגעקליבענע מיידלעך איז געווען איינע א נאטאליע נארישקינא, זעהר א שעהן מיידעל איהר אנקעל איז געווען איינער פון די וואס זענען געשטאנען נאהענט צום צאר, און ס׳איז איהם געגאנגען אין לעבען אז נאטאליע זאל ווערען דעם צאר׳ס ווייב, האט ער אנגעשטעלט ספעציעלע מענשען, וועלכע האבען זי געהאלטען אין איין פוצען און יעדען אווענד ווען מ׳האט זי אוועקגעלייגט אין בעט, גרייט פאר דער רעוויזיע, האט מען איהר אנגעזאגט, מיט׳ן הארבען ווארט אז אויב אפילו זי וועט נישט שלאפען ווען דער צאר וועט צוקומען זי צו בעטראכטען זאל זי האלטען די אויגען פערמאכט, און עס זאל זי נישט ארען וואס א מאן קוקט אויף איהר אזוי און זי זאל זיך בשום אופן נישט צודעקען, עס איז נישטא מיט וואס זיך צו שעהמען.

וואכען זענען אוועק און דער צאר וועלכער פלעגט אויף יעדער רעוויזיע בעטראכטען און בעקוקען נישט ווייניגער ווי זעקס מיידלעך איז אליץ נישט צוגעקומען צו דעם בעט, וואו נאטאליא נארישקינא איז געלעגען אבער ענדליך איז דאך געקומען איהר רייהע, דער „צאר פון אלע רוסלאנד׳ס" איז איינמאל ביינאכט צוגעקומען צו איהר און האט זיך ווי געוועהנליך אפגעשטעלט קוקען אויף איהר לייב, און אויף איהר פנים, און די צוויי הויפדאמען האבען איהם אין דעם געהאלפען מיט די אנגעצונדענע ליכט.

נאטאליא נארישקינא איז אין יענעם מאמענט נישט געשלאפען, עפענען אנ׳אויג האט זי מורא געהאט ווייל מען האט איהר אנגעזאגט אז זי טאר זיך נישט דערוועגען דאס צו טון, אבער זי האט דאך שטילערהייט געעפענט אנ׳אויג, און ווען זי האט פאר זיך דערזעהען דעם צאר מיט דער גרויסער בארד, האט ביי איהר דאס פנים אנגעהויבען פלאמען פאר בושה און זי האט מיט ביידע הענט פערדעקט איהר קערפער,

אונטער א פארהאנג זענען געשטאנען צוויי פרויען אכטונג צו געבען אז די שעהנע נאטאליע נארישקינא זאל ביי דער רעוויזיע אפהיטען אלע כללים און ווען זיי האבען דערזעהן, אז זי פערדעקט זיך מיט ביידע הענט זענען זיי אריינגעלאפען און האבען זי צוריק אפגעדעקט, זיי זענען געווען זיכער אז דער צאר וועט זיין ביז דערויף וואס די נארישקינא האט נישט אפגעהיט אלע כללים און איהם נישט געגעבען קיין געלעגענהייט זי פינקטליך צו בעטראכטען אבער דער צאר האט שוין סיי ווי געהאט געזעהען גענוג די נארישקינא איז איהם שטארק געפעלען געווארען, און שפעטער האט ער געלאזט וויסען אז ער האט זי אויסגעקליבען אלס זיין בעשערטע.

נאטאליע נארישקינא וועלכע האט דווקא נישט געשטאמט פון קיין גאר געהויבענעם יחוס איז געווארען די צאריצא פון רוסלאנד, און זי האט אלעקסעיען געבוירען א זוהן, וועלכער איז אריין אין דער געשיכטע אלס „פיאטר דער גרויסער".

עס איז אבער פארהאן א סברא אז נישט נאר אלעקסעי איז געווען דער אמתער פאטער פון פיאטר דעם גרויסען נאר מענשיקאוו, אלעקסעיס א נאהענטער פריינד אין דער געשיכטע ווערט דערצעהלט אז אויף איינע פון די ווילדע הוליאקעס וואס פיאטר האט געפראוועט אין הויף האט ער אין א שיכורען צושטאנד אנגעכאפט מענשיקאוון פארן האלז און האט איהם אנגעהויבען ווארגען.

— זאג מיר דו הינטישער זוהן, — האט ער אויף איהם געשריגען — ביזטו מיין אמת׳ער טאטע, צי ניין?

מענשיקאוו, איז אויך געווען היבשלעך שיכור פארן ווילדען פיאטר האט ער זעהר מורא געהאט, און ער האט איהם געענטפערט אזוי:

— מאיעסטעט, גלויבט מיר, אז איך קען נישט וויסען בעשטימט; איך בין ביי איהר נישט געווען דער איינציגער...

דאס איז געווען טוין איינמאל א משפחה׳לע — א משפחה אין דער ראמאנאוו־דינאסטיע.

DR. MED
H. Różaner
הויט, ווענערישע און מענער־שוואכקראנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 8-98.
נעמט אן פון 9–12 פארמ. און פון 5–9 אווענד
פון 12–2 מיטאג אין דער לעטשניצע זגערזשער 17

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער רעוועלאציאנס־פראגראם!
— I —
שרעק, עמאציעס, גרויל דערוועקט דער פילם א. נ.
טייוועל פון דער גרויסער שטאט
אין די הויפט־ראלען:
WYNUL GIBSON
i EDMUND LOVE
— II —
דראמאטישע סימפאניע א. נ.
„פערגעסענע מעלאדיע"
אין די הויפטראלען:
Jack Payne i Philip Weston
אנהויב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שעה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד.
זונטאג און יום־טוב פון 9–11 בייטאג
און יו״ט 9–1. פאר דאמען באזונדערער ווארטע־זאל

אפיציעלער ארגאן פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע וועגען דעם רעוויזיאניזם

לאנדאן (יט"א) די מאנטשעסטער „ניו־דזשודעא", ארגאן פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין ענגליש, בעהאנדעלט אין א לייט־ארטיקעל דעם גורל פון דער רעוויזיאניסטישער פעטיציע צו דער מאנדאט־קאמיסיע פון פעלקער־בונד און די בעשלוסען פון דער לעצטער רעוויזיאניסטישער וועלט־קאנפערענץ אין קראקע.

די רעזאלוציע פון דער מאנדאט־קאמיסיע – ווערט אין דעם ארטיקעל געזאגט – גיט א קלאסישע אילוסטראציע דערפון, ווי ציוניסטישע פאליטיק זאל נישט געמאכט ווערן. איטליכער, וואס האט זאגאר א בעשיידענע בעקאנטשאפט מיט די רעאליטעטען פון אונזער פאליטישער לאגע האט געקענט לייכט פערשטעהן, אז אזא פעטיציע האט א פריארי געמוזט ברענגען צו א געגענגעזעצטען רעזולטאט.

די רעוויזיאניסטען אבער זענען אזוי פערבלענדעט דורך זייער צוגעבונדענקייט צו א פאליטיק פון פראקלאמאציעס און דעמאנסטראציעס, אז זיי זענען נישט מסוגל צו וועלכער עס איז רוהיגער אפשאצונג פון די רעאלע פאקטען. פאר זיי איז משמעות דאס בלויז פראקלאמירען מאקסימאליסטישע ציעלען אנ'אידעאל, א צוועק פאר זיך. געזונדע ציוניסטישע פאליטיק מוז בעגעהן דעם פונקט פערקעהרטען וועג, נעמליך, נישט איבערצושאצען די אונטערשטרייכונג פון מאקסימאליסטישע פארמולעס, נאר צו מאכען יעדע מעגליכע אנשטרענגונג כדי אויסצופילען די עקזיסטירענדע פארמולע מיטן מאקסימום פון מעגליכען אינהאלט, אין הסכם מיט די מעגליכקייטען פון א"י און די רעאלע בעדערפענישען פון יודישען פאלק, מיט טעגליכער ארבייט אין עליה און קאלאניזאציע און אנדערע אנשטרענגונגען פארן אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

אונגליקליכערווייז, זענען די נעגאטיווע רעזולטאטען פון א לייכטזיניגער פאליטיק פון אנ'אונפעראנטווארטליכער מינדערהייטס־גרופע נישט תמיד אנ'אונגליק בלויז פאר דער דאזיגער גרופע גופא. עס ווערט זיין די אונדאנקבארע ראלע פון דער ציוניסטישער בעוועגונג און פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ, מיט שווערער לאנגדויערנדער ארבייט, צו פרובען פעררייכטען דעם שאדען, וועלכען די רעוויזיאניסטישע כלומרשט פאליטיקער האבען געבראכט אונזער זאך.

מען קען בלויז האפען, אז די יודישע מאסען וועלען זיך אפלערנען פון דער ערפאהרונג און וועלען אין א פולערער מאס אפשאצען, ווי בערעכטיגט עס איז די נעגאטיווע שטעלונג, וואס די ציוניסטישע בעוועגונג און די יודישע אגענץ האבען אנגענומען פון סאמע אנהויב לגבי דער אזוי־גערופענער וועלט־פעטיציע וועלכע איז ווידער אמאל טראץ די רעזולטאטען פון דער ערשטער פעטיציע פראקלאמירט געווארען דורך ה' זשאבאטינסקי אלס אוניווערסאל מיטעל פאר דער לעזונג פון די פאליטישע פראבלעמען פון יודישען פאלק אין צוזאמענהאנג מיט ארץ־ישראל.

אויף דער רעוויזיאניסטישער קאנפערענץ אין קראקא – זעצט פארט דער אויטאר פון לייט־ארטיקעל — האט ה' זשאבאטינסקי ווידעראמאל בעהויפטעט דעם פרינציפ פון אומאפהענגיגער פאליטישער אקציע פון דער רעוויזיאניסטישער יוניאן. ער האט מיט נאכדרוק צוריקגעוויזען די אקצעפטירונג פון די בעשלוסען פון ציוניסטישען קאנגרעס און צו אנערקענען די דיסציפלין פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין אלע ציוניסטישע ענינים.

עס איז איבעריג צו זאגען, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט נישט קיין שום כוונה צו ענדערען איהר אייגענעם שטאנדפונקט אין די דאזיגע זאכען, לויט איהר אנשויאונג, געשטיצט דורך דער גרויסער מערהייט ציוניסטען – מוזען די בעשלוסען פון ציוניסטישען קאנגרעס און די איינהייט פון פאליטישער אקציע, געפיהרט דורך דער פעראנטווארטליכער קערפערשאפט, וואס איז צו דעם צוועק געוועהלט געווארען דורכ'ן קאנגרעס, זיין א פרימערער תנאי פאר יעטוועדע נארמאלע בעציהונגען ,אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. די ציוניסטישע ארגאניזאציע וועט נישט אפטרעטען פון דעם דאזיגען פרינציפ.

כאראקטעריסטיש, אז די רעוויזיאניסטישע קאנפערענץ האט זיך אפגעהאלטען פון אננעמען א בעשלוס וועגען דער בעטייליגונג פון די רעוויזיאניסטען אין נעכסטען ציוניסטישען קאנגרעס, איבערוויזענדיג די אנגעלעגענהייט דעם רעוויזיאניסטישען עקזעקוטיוו־קאמיטעט.

עס איז גענוג מערקווירדיג, דאס די קאנפערענץ שיינט צו האבען אינסטרואירט איהרע עקזעקוטיווע צו מאכען אפהענגיג די בעטייליגונג אין פארשטעהענדען ציוניסטישען קאנגרעס פון דעם תנאי, צי די דיסציפלין־רעזאלוציע פון 18־טען קאנגרעס וועט יא אדער נישט אנגעמערקט ווערען אויף דעם שקל־פארמולאר, די רעוויזיאניסטען שיינען צוצוגעבען מעהר וויכטיגקייט דער פראגע, צי א געוויסער זאץ וועט פיגורירען אויפ'ן שקל, איידער צו דער וויכטיגער פראגע, צו דער דאזיגער זאץ שטעלט מיט זיך פאר א לעגאלען בעשלוס פון קאנגרעס אדער נישט.

דער אויטאר פון ארטיקעל ציטירט דאן די ענטשפרעכענדע רעזאלוציע פון 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס און פיהרט אויס.

דער דאזיגער בעשלוס איז בינדענד פאר אלע טיילען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג – אלץ איינס, צי ער איז געדרוקט אויפ'ן שקל־פארמולאר אדער נישט. זיין לעגאליטעט איז נישט אפהענגיג פון דעם אויסדרוק אויפ'ן שקל. פאקטיש איז אבער דער דיסציפלין־זאץ איינגעשלאסען אי' שקל־פארמולאר.

בעדייטענדע איטאליענישע צייטשריפט

וועגען דער וויכטיגקייט פון דער יודיש־דייטשער עליה פאר ארץ־ישראל

רוים, (יט"א) די וויכטיגע פאליטישע וואכענשריפט „אפארי עסטערי", וועלכע שטעהט נאהענט צום איטאליענישען אויסערן מיניסטעריום פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל איבער די „דייטשע יודען אין ארץ־ישראל", אין וועלכען עס ווערט אונטערגעשטראכען די בעדייטונג אין מאטעריעלען און אלגעמיינעם זין פון דער דייטש יודישער עליה קיין ארץ ישראל.

„צו דעם רוסישען און פוילישען עמיגראנטען־שטראם – שרייבט די צייטשריפט – איז צוגעקומען איצט דער צופלוס פון דייטשע איינוואנדערער, וועלכע ענדערען וועזענטליך פון סאציאלען, עקאנאמישען ווי אויך קולטורעלען שטאנדפונקט די צוזאמענשטעלונג פון די יודישע מאסען אין ציוניסטישען שמעלצטאפ. די דערמאנטע וואכענשריפט אנאליזירט די ציפערן פון דער דייטשער עליה קיין א"י און אונטערשטרייכט דעם פאקט, דאס דער צושטראם גיט דער ציוניסטישער בעוועגונג נישט נאר איהר גרויסטע ערפאהרונג אויפ'ן אינדוסטריעלען און געשעפטליכען געביט, נאר אויך גרויסע געלד־קאפיטאלען, א דאנק וועלכע עס ענטשטעהען נייע אינדוסטריע־צווייגען. „אפארי עסטערי" ענדיגט דעם ארטיקעל מיט פאלגענדער בעמערקונג: „די איצטיגע פראספעריטעט אין א"י איז ענטשטאנען אין א גרויסער מאס א דאנק דער עמיגראציע פון די דייטשע יודען, וועלכע האט אין אנהויב געשיינט צו האבען בעזונדערס טראגישע קאנסעקווענצען פאר'ן יודענטום.

וואס הערט זיך אויף דער פראווינץ?

(פון אונזערע קארעספאנדענטען)

קיעלץ.

ער בעפרייט יענעם, און אליין פאלט ער אריין

א היגער יוד, א געוויסער ב. ק. א בעקאנטער פראצענטניק, האט זיך אויסגעזוכט א שפאגעל נייע צוגאב־פרנסה און נעמליך: ער האט אריינגעטראגען אין די געריכטען פאר ארעסטירטע גנבים, אפעריסטען און אנדערע פערברעכער געלד־קויציעס און אזוי ארום זיי בעפרייט ביז צום פראצעס.

פערשטעהט זיך, אז פאר דער טרחה האט ער זיך געלאזט פעט משלמען. דאס „געשעפט" האט זיך ברייט ענטוויקעלט און ב. ק. האט געמאכט גאלדענע ביזנעס.

צוליב דער דאזיגער געשעפטליכער טעטיגקייט זיינער איז איהם אויסגעקומען כמעט טעגליך צו בעזוכען די געריכטען. זיינע צו אפטע וויזיטען האבען דעריבער צוגעצויגען די אויפמערקזאמקייט פון דער פאליציי. דער שטעם־באסט איז אנומאל אוועקגעזעצט געווארען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק און דאס געריכט האט איהם פערמשפט צו 6 חדשים תפיסה. לעווין.

סדלעיוב.

א מיאוסער סוף פון א קהלה־תקיף

יאהרענלאנג האט די היגע יודישע בעפעלקערונג געזיפצט און געקרעכצט אונטערן יאך פון קהלה־פרעזעס פרזשעדעצקי מיט פערשידענע קאמבינאציעס האט זיך דאס יודעל ארויפגעכאפט אויפ'ן קהלה־בענקעל און פון דאנען אויס איז איהם שוין לייכט געלונגען צו בעהערשען אלע איבעריגע געביטען פון ארטיגען יודישען געזעלשאפטליכען לעבען.

אמבעסטען האט דער תקיף זיך געהאלטען אין די שאצונגס־קאמיסיעס, וואו ער האט איינציג אליין דעצידירט איבער'ן לעבען און טויט פון היגען ביסעל סוחרים, הענדלער און בעלי־מלאכות. טאקע מיט אט דעם שטייער־טעראר האט ער שטיל געמאכט אלע אונצופרידענע מיט זיין הערשאפט און געוועלטיגט מיט'ן היגען ביסעל יודען פונקט, ווי מיט זיין אייגענטום. ווילענדיג אבער אויך פון דריטען צו אנערקענט ווערען אלס איינציגער רעפרעזענטאנט פון די סולעאווער יודען, האט דער קהלה־ראש אונטערגעהאנדעלט דער פינאנץ־מאכט און איהר אויסגעליווערט זיינע געגנער. מיט זיין ברכה האט מען די דאזיגע יודען אנגעשמירט קאלאסאלע שטייערן, אזוי, אז נישט איין צעהנדליג יודען זענען דורך איהם רואינירט געווארען.

צו אלע צרות נעמט דאך אבער א מאל א סוף. איז לעצטענס אראפגעקומען א רעווידיר־קאמיסיע, וועלכע האט בודק געווען דעם תקיפ'ס טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון דער קהלה און פינאנץ־אמט און ענטדעקט א רייה מיסברויכען.

ער איז צוגעצויגען געווארען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט און גלייכצייטיג אפגעשטעלט געווארען אין זיינע אמטען. די אנפיהרונג מיט דער היגער יודישער קהלה איז אנפערטרויט געווארען א קאמיסאר. אויפ'ן דערמאנטען אמט איז נאמינירט געווארען דער רעליגיע־לעהרער פון דער אלגעמיינער שול. ב־ך.

וולאצלאוועק.

תבואה־האנדעל קאאפעראטיווען

דער רוב יודען פון די שטאט און שטעטלעך אין אונזער געגענד פערנעמט זיך מיט תבואה־האנדעל. דער גרעסטער טייל בעשעפטיגט זיך מיט קליינאויפקויף. בלויז געציילטע האנדלען הורט. א שפאר ביסעל יודען דרייען זיך ארום ארום דער תבואה־בראנזשע אלס מעקלער, פורמאנעס, טרעגער און שרייבער. אין עטליכע ערטער געפינען זיך אויך מיהלען אין יודישע הענט.

דער פערעפענטליכטער מאראטאריום פאר לאנדווירטשאפטליכע בעלי־חובות, די אונגעהויערע שטייערן, דער באיקאטישער קורס, די וואקלעניש פון די פרייזען און צום סוף די געגענווייטיגע קאנקורענץ האט דערפיהרט די יודען פון דער תבואה־בראנזשע צו אזא קלאגליכען מעמד. אז זיי זענען געבליבען אהן אומזאץ־קאפיטאל און שוין נישט געהאט מיט וואס צו האנדלען.

די דאזיגע קאטאסטראפאלע לאגע האט געצוואונגען די דערמאנטע יודען צו ראטעווען זיך פון פולשטענדיגען אונטערגאנג. זיי זענען געקומען צום אויספיהר, אז דאס איינציגע מיטעל איז ארגאניזירען זיך.

אין אלע שטעטלעך שאפען זיך קאאפעראטיווען, אין וועלכע ס'שליסען זיך אן אלע תבואה הענדלער פון שטעטל. אמת צוליב דער פעראָרימקייט און אויסגעשעפטקייט פון די מיטגלידער איז דער קאפיטאל א זעהר נידעריגער און ממילא מוזען אויך די האנדעלס־אפעראציעס פון די דאזיגע קאאפעראטיוון זיין גאנץ בעגרענעצטע.

דאך גלויבען אלע, אז א דאנק דעם אויפטו מיט די תבואה קאאפעראטיווען וועט געלונגען די חרוב געווארענע תבואה־הענדלער האלבוועגען צו ריקצושטעלען אויף די פיס.

אלענפאלס איז שוין א גרויסע זאך, וואס די דאזיגע הענדלער זענען פטור געווארען פון די בעזונדערע פאטענטען־שטייערן און קודם כל איז אויך בעזייטיגט געווארען די פערביסענע געגנזייטיגע קאנקורענץ.

א. ל־סקי

ראדיא־ווינקעל

כישוף פון 20־טען יאהר־הונדערט

(שיפען וואס בעוועגען זיך אליין, קינא און טעלעוויזארען)

אין בעלפאסט האט מען אראפגעלאזען אויפן וואסער א נייע שיף, דערביי איז דאס אראפלאזען פון דער שיף פארגעקומען מיט דער הילף פון ראדיא. דער לארד בלעריסלאו, גובערנאטאר פון ניי־זעלאנד, האט א קוועטש געטון אין זיין קאבינעט א קנעפעל און די שיף, וועלכע האט זיך געפונען אויף א מהלך פון 20,000 קילאמעטער פון ניי־זעלאנד, האט זיך אנגעהויבען ביסלעכווייז רוקען איבער די הילצערנע רעלסען. דאס אראפלאזען די שיף איז פארגעקומען אונגעשטערט.

ענליכע טעלעמעכאנישע פרובען זענען שוין געמאכט געווארען נישט צום ערשטען מאל; מארקאני האט אנגעצונדען פון רוים די עלעקטרישע בעלייכטונג פון דער טשיקאגער אויסשטעלונג, רוזוועלט האט געעפענט די שליוזען פון ניי־אויפגעבויטע דאמבע א, אז. וו.

די דאזיגע עקספערימענטען רופען ארוים א גרויסען עפעקט ביים ברייטען עולם, זיי האבען אבער א קליינע בעדייטונג אין דער טעכניק, דורכ'ן־עטער גיט זיך איבער א קליינער סכום קראפט, וועלכער וואלט קוים געקלעקט אויף אפצורוקען א קליינעם הייבער פון א קאמפליצירטען אפאראט.

אין דער אמת'ן, ווען אין הילכער פונם ראדיא־אפנעמער בעוועגט זיך די מעמבראנע — איז דאס אייגענטליך די איבערגעבונג פון קראפט אויף א מהלך נאר קיינער לעגט דערויף נישט קיין אכט, אזוי געוועגליך איז דאס שוין געווארען.

מען דארף בעמערקען, אז דער פרוב פון טעלעמעכאניק, אדער איבערגעבען קראפט אהן דראהטען איז געמאכט געווארען אין יאהר 1925 אין א גרויסען פאריזער זאל ביי דער אנוועזענהייט פון 5 טויזענט צושויער. פראפ. בראגלי, דער ערפינדער פונם ערשטער ראדיא־דעטעקטאר האט אנגעצונדען פון דער ביהנע עלעקטרישע לאמפען, וועלכע זענען געווען אויף דער גאלעריע. ער האט געשאסען פון א רעוואלווער נישט צוריהרענדיג זיך צו איהם א.א.וו.

אין זיין אריינפיהר־ווארט האט דאן דער פראפעסאר ערקלערט, אז עס וועט נישט אוועקגעהן קיין צעהן יאהר, ווי דער טעלעמעכאניק וועט אריין אין לעבען. מיט איהר וועט מען אנצינדען די ים־לאמטערנעס, אויפהויבען הענג־בריקען, אנפיהרען מיט לופט־באלאנען און אונטערוואסער־שיפלעך א. א. וו.

די פאראויסזאגונגען פון פראפ. בראנלי זענען ווירקליך מקוים געווארען: אין יאהר 1917 האבען די דייטשען אראפגעלאזען א „שיף־געשפענסט", וועלכע איז געקומען אין בעוועגונג מיט דער הילף פון די ראדיא־כוואליעס פון ברעג. זי האט מיט ערפאלג אטאקירט עטליכע ענגלישע טראנספארטען, נאר זי איז אליין דערטרונקען געווארען דורך איינעם פון זיי, איידער זי האט בעוויזען צו קומען צו איהם. עראפלאנען אהן פילאטען, וועלכע וואכען איבער די אוויאציע, זענען דא איצט כמעט אין אלע לענדער.

פונדעסטוועגען ווערט דער ווירקליכער ערפאלג פון טעלעמעכאניק אויסבעהאלטען צוליב געוויסע סיבות און וועט אויפגעלעבט ווערען ערשט דאן, ווען עס וועט אויסברעכען א נייע מלחמה. ס'איז נאר צו ווינשען, אז די טעלעמעכאניק זאל אויף אזא אופן פערבלייבען פאר אונז אויף שטענדיג א געהיימניש..

נאך צוויי ערפינדונגען געהען איבער פון געביט פון טעכנישער אידעע אינם קאנקרעטען לעבען.

די פרובען מיטן טעלעוויזארישען קינא האבען זיך אויף אזוי פיל א רוק געטון פאראוס, אז מען קען רוהיג פאראזאגען דאס גיכע ערשיינען פון אזעלכע קינאס אין אלע גרעסערע שטעט פון דער וועלט. מיט דער צייט וועט דער טעלעוויזארישער קינא זיין אזא פערשפרייטער צוגאב אין די קינא־טעאטערן ווי איצט די ראדיא־טראנסמיסיעס פון אפערעס צו די פארשטעלונגען אין טעאטער. א גרויס געשעהעניש אין ניו־יארק וועט אין דער זעלבער צייט געוויזען ווערען אויפן עקראן פאר די קינא־בעזוכער נישט נאר אין ניו־יארק נאר אויך אין לאנדאן, פאריז, בערלין, ווארשא א. ד. גל.

אין ענגלאנד עקזיסטירט איצט איין קינא פון דעם סארט אלס פרוב. די נויטיגע אפאראטען זענען נאך פארלויפיג זעהר טייער און קאמפליצירט, כדי זיי זאלען קענען ברייט פערשפרייט ווערען. אבער אויך אויף דעם געביט רעכענט מארקאני, אז אין קורצען וועט איהם געלונגען די זאך צו פערפולקאמען.

די דריטע ערפינדונג פון מארקאני, וועלכע איז ביז־איצט געלעזען געווארען אויף א העלפט, בעשטעהט אין איבערגעבען מיט דער הילף פון מיקרא־כוואליעס רענטגען־פאטאגראפיעס. מען קען זיך לייכט פארשטעלען, וואס פארא גוטע רעזולטאטען די דאזיגע ערפינדונג וועט האבען. א פאציענט מיט א קראנקער לונג אדער הארץ, וועלכער זוכט אנ'אויסהיילונג אין א לאנדאנער סאנאטאריום, וועט נישט דארפען פאהרען קיין ווין אויף א קאנסולטאציע מיט א פראפעסאר־ספעציאליסט. עס וועט גענוג זיין איבערצוגעבען די רענטגען פאטאגראפיע פונם קראנקען ארגאן דורכן ראדיא קיין ווין און אין דעמזעלבען מאמענט ווען עס וועט געמאכט ווערען אין לאנדאן.

אין א האלבער שעה וועט מען קענען בעקומען די דיאגנאזע פונם ווינער פראפעסאר.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג **7** ד אדר א' תרצה

פעברואר

זון-אויפגאנג 7.09

זון-אונטערגאנג 4.32

די ענדעקעס ווייזן ארויס זייער אנטיסעמיטישן פרצוף

אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביים שטאט-ראט

נאך קיינמאל האבן די לאדזשער בירגער נישט ארייגעטראגן אזויפיל פראטעסטן און פארבעהאלטן צום שטאטישן בודזשעט ווי דאס היינטיגע יאהר צום בודזשעט אויפ'ן יאהר 1935/36.

א חוץ די פראטעסטן, וועלכע מיר האבן געטען אנגעגעבן זענען נאך ארייגעטראגן געווארן פאלגענדע פראטעסטן און פארבעהאלטן: קודם־כל האט ארייגעטראגן א פראטעסט דער צענטראלער הויז־בעזיצער־פעראיין צוליב דעם צו הויכן שטייער אויף אומבעוועגליכקייטן וואס די שטאט־פערוואלטונג האט ארייגעטראגן אין בודזשעט. דער ראטמאן פון דער האנדעלס־קאמער פיאטר כארי פערלאנגט אין א גרויסן בריף א סובסידיע פאר „גותן לחם" אין דער הויך פון 25 טויזענד זלאטיס.

ראטמאן כארי פערלאנגט אויך צו פערגרעסערן די צאהל בעטן פאר קראנקע יודען אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל פון 100 אויף צו בעשטימען אויף דעם צוועק 220 טויזענד זלאטיס, ווייטער פערלאנגט ראטמ. כארי אין דעם בריף צו בעשטימען א סובסידיע פון 20 טויזענד זלאטיס פאר'ן יודישן טעאטער, 10 טויזענד זלאטיס פאר דער פילהארמאניע, 10 טויזענד זלאטיס פאר א ליטערארישע בעלוינונג פאר דעם בעסטן ווערק אין דער יודישער שפראך פאר א יודיש־פוילישן דיכטער און פערקלענערן די אפצאהלן אין דעם אינדוסטריע־אמט פון ערשטער אינסטאנץ.

דער יודישער שוך־פעראיין פערלאנגט א סובסידיע פון 3000 טויזענד זלאטיס אנשטאט 1000 זלאטיס, וועלכע געפינט זיך אין בודזשעט.

דער בירגער מיעטשיסלאוו פינקוס פון אל. קאשטשושקי 1 שרייבט אין זיין בריף, אז דער לוקסוס־שטייער איז מיט גארנישט בעגרינדעט, ווייל אויב מ'וואוינט אין 6 אדער אין 7 צימערן בעווייזט דאס נאך נישט, אז דער דאזיגער מענש איז רייך, ה' פינקוס האלט דעריבער, אז מ'דארף אינגאנצן שטרייכן פון בודזשעט דעם לוקסוס־שטייער.

די פוילישע היסטארישע געזעלשאפט פערלאנגט, אז מ'זאל פערגרעסערן די סובסידיע אויף צו פערברייטערן איהר ביבליאטעק.

זעהר טשיקאווע זענען די אויספיהרונגען פון א בירגער בזשאזאווסקי פון קילינסקי־גאס 5. ער האלט, אז מ'דארף שטרייכן די סובסידיע פאר'ן שטאטישן טעאטער, ווייל דאס טעאטער גיט קיינעם גארנישט, די „וואלנא ווסעכניצא" דארף אויך גארנישט בעקומען, ווייל די ארבייטסלאזיגקייט איז אזוי אויך גרויס.

ווייטער האלט דער בירגער בזשאזאווסקי, אז די פייערלעשער דארפן גארנישט בעקומען, ווייל זיי טוען גארנישט, דאס אויסהאלטן די בעראטונגס־שטעל פאר דער בעוואוסטזיניגער מוטערשאפט איז נישט מאראליש.

צו שטרייכן די עמעריטורן פאר די געוו. לאווניקעס פאדערט אין א בריף דער מיטגליד פון די ענדעקעס פאטאירא, איינער פון די געוועזענע אנגעקלאגטע אין ענדעקישן פראצעס.

דער דאזיגער גאנצער מאטעריאל וועט איבערגעשיקט ווערן צום שטאט־ראט ביים אנהויב פון די בודזשעט־דעבאטן.

**

עהערנעכטן איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פינאנץ און בודזשעט־קאמיסיע ביים שטאט־ראט, די ארבייט געהט זעהר לאנגזאם, ווייל די ענדעקעס האלטן אין איין שטעלן משונה־מאדנע אנפראגן אויף וואס עס האבן געענטפערט דער קאמיסאר וואיעוואדזקי און דער דירעקטאר קאליבאווסקי.

אין דער ערשטער רייה האבן די ענדעקעס מיטגלידער אין דער קאמיסיע געפאדערט געהען אין דער ריכטונג, אז מ'זאל פערקלענערן די לוינען פון די שטאטישע בעאמטע. דער קאמיסאר וואיעוואדזקי האט געענטפערט, אז אין דעם ענין לאזט זיך גארנישט ענדערן, ווייל דאס זענען פערפליכטענדע לוינען.

דאן האבן די ענדעקעס אויפגעהויבן די פראגע, וואס די געזונדהייטס־אפטיילונג און די בוי־אפטיילונג ביי דער שטאט־פערוואלטונג זענען אזוי פערוויסט.

דער קאמיסאר וואיעוואדזקי האט געענטפערט, אז אין דער געזונדהייטס־אפטיילונג זענען פערהאן פיל יודישע דאקטוירים און דאס איז וואהרשיינליך צוליב דעם וואס אין דער דאזיגער אפטיילונג זענען כסדר געווען יודישע לאווניקעס. יעדענפאלס איז, לויט די רייד פון קאמ. וואיעוואדזקי, נישטא וואס זיך צו בעאונרוהיגען ווייל אין אלגעמיין זענען פערהאן אין מאגיסטראט קוים 5 פראצענט יודישע בעאמטע.

די ענדעקישע מיטגלידער פרעגן דאן, צי ביים אננעהמען בעאמטע פארשט מען נאך זייער אפשטאמונג.

קאמ. וואיעוואדזקי ענטפערט, אז ער איז נישט אין דער לאגע דאס נאכצופארשן, ווייל ס'איז נישט פערהאן אזא געזעץ, וועלכעס ערלויבט אזא אויספארשונג.

ראטמאן מילמאן פאדערט דאן, אז ס'זאל צוגעשטעלט ווערן א רשימה פון געקינדיגטע און צוגענומענע יודישע בעאמטע זייט יולי 1933 ווען דער קאמיסאר האט איבערגענומען די שטאט־פערוואלטונג.

די ענדעקעס פרעגן דאן אויף וועמענס אויפטראג האט אנ'אינזשעניער פון דער בוי־אפטיילונג לוסטרירט אלע לאקאלן פון די ענדעקעס און זיי געפינען פאר בויפעליג.

אויף דער פראגע האבן זיי, פערשטעהט זיך, קיין ענטפער נישט בעקומען.

ווייטער פרעגן די ענדעקעס פארוואס דער מאגיסטראט בעשעפטיגט 2 אינוואלידן, וועלכע זענען פערוואונדעט געווארן אין יאהר 1923 ביים טעקסטיל־שטרייק אין לאדז.

אזוי שטעלן די ענדעקעס כסדר אזעלכע ענליכע פראגען און לאזן נישט פיהרן די אייגענטליכע בודזשעט־דעבאטן, צום סוף פון דער זיצונג ערקלערן זיי, אז ביי דער דריטער לעזונג פון בודזשעט אין דער קאמיסיע וועלן זיי פערלאנגען אז מ'זאל שטרייכן די סומע, וועלכע איז בעשטימט פאר דעם אדמיניסטראטיוון קאס פאר שטאטישע בעאמטע און צו שטרייכן די עמעריטור פאר די געוועזענע לאווניקעס.

די דאזיגע דיסקוסיע איז געפיהרט געווארן בלויז ביים בעטראכטן די אדמיניסטראטיווע אפטיילונג, ביי די ווייטערדיגע אפטיילונגען וועלען זיי פערשטעהט זיך אויך שטעלן אזעלכע ענליכע „קלוגע" אנפראגן און פארשלאגן.

צוגאב-פאבאר

(א) דעם 15-טען פעברואר ה.י. וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פיעטריקאווער 165. עס דארפן זיך שטעלן פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבן נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11, 6, 8, 5, 3, 2 קאמיסאריאטן.

דעם 28 פעברואר ה.י. וועט אויך זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פיעטריקאווער 165. עס דארפן זיך אהין שטעלן די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבן נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט וואס וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאמיסאריאטן און האבן בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראסטווע.

וועגן פערשענערן די שטאט

געשאפן א ספעציעלן רעפעראט ביים מאגיסטראט

ביים מאגיסטראט וועט היי-יאהר ביי דער בוי-אפטיילונג געשאפן ווערן א ספעציעלער רעפעראט, וועלכער וועט האבן די אויפגאבע אכטונג צו געבן אויף די פערנאכלעסיגטע הייזער, בעזייטיגן אלטע פארקענס א.ד.גל.

אין שייכות דערמיט, וועט דער רעפערענט אינזש. קענדזשערסקי אפהאלטן א ספעציעלע קאנפערענץ מיט די ווירטסלייט.

א נייער אספאלט

וועט געלעגט ווערן אויף דער פיעטריקאווער גאס

(א) נעכטן איז א דעלעגאציע פון דער בוי-אפטיילונג ביים מאגיסטראט ארויסגעפאהרען קיין ווארשא, כדי זיך צו בעקענען מיט דעם וואר שעווער אספאלט.

ווי מ'טיילט מיט, וועט צום קומענדיגע פריהלינג זיך אנהייבן די ארבייטן ביים לעגן א נייעם אספאלט אויף דער פעטריקאווער גאס פון פל. וואלנאשטשי ביז גלובנא.

ווייטערדיגער גאנג פון קאמוניסטישן פראצעס

(א) בעכטן האט דאס קרייז-געריכט ווייטער געפיהרט די פערהאנדלונגען אין דעם קאמוניסטישן פראצעס געגען דער סטודענטקע העניקא האי און 6 אנדערע אנגעקלאגטע דער אנ-טייל וועט היינט ארויסגעטראגן ווערן.

טאדעאוש וויעניאווא דלוגא-שאווסקי פארן געריכט

(א) בעכטן האט אין קרייז-געריכט געהאלט פארקומען דער פראצעס געגען דעם ליטעראט טאדעאוש וויעניאווא דלוגאשאווסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארן פאר האלטן אנטימלוכהשע רעדע אין לאדזער קינא „סטילאווי".

צוליב וואס ס'האבן זיך צום פראצעס נישט געשטעלט א גאנצע רייה עדות איז דער פראצעס אפגעלעגט געווארן.

אפטייקן

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירן: י. דאנצער (זגערזשער 57), וו. בראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), גארספיין (פילסודסקיעגא 54), י. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

סכנה פון אנ'אלגעמיינעם שטרייק

אין דער טריקאטאזש-בראנזשע

(א) ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט, איז מיט עטליכע טעג צוריק פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר וועגן שליסן צום זומער-סעזאן א נייעם קאלעקטיוון אפמאך אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע.

די פארשטעהער פון די גרויס-אינדוסטריע-לער האבן מסכים געווען אויף די ביזאיצטיגע צאהלונגס-בעדינגונגען. דאגעגען האבן די פארשטעהער פון דער מיטעלער אינדוסטריע פארגעלעגט אזעלכע בעדינגונגען אויף וועלכע די ארבייטער האבן נישט געקענט איינגעהן. צוליב די מיינונגס-פארשידענהייטן האט זיך די קאנפערענץ געענדיגט מיט גארנישט.

ווי מ'טיילט מיט, איז אויף דער דעלעגאטן פערזאמלונג בעשלאסן געווארן צו פראקלאמירן אנ'אלגעמיינעם שטרייק פון דער טריקאטאזש-אינדוסטריע אויף מאנטאג ד. 11-טען ד.ח. דער שטרייק איז אפהענגיג פון דער קאנפערענץ, וואס וועט פארקומען מארגען, פרייטאג ד. 8-טען ד.ח. ביים ארבייטס-אינספעקטאר. אויב ס'וועט אויף דער קאנפערענץ נישט קומען צו א פערשטענדיגונג, וועט דעם 11-טען ד. ח. אויסברעכן אנ'אלגעמיינער שטרייק אין דער טריקאטאזש-בראנזשע.

ווערן די פראגע וועגן קאלעקטיווען אפמאך, וואס איז נאך א 16 וואכעדיגן שטרייק געשלאסן געווארן אין הערבסט 1934. מחמת דעם וואס א טייל פאבריקאנטן היטן נישט אפ דעם אפמאך איז ווידער ענטשטאנען א נייער קאנפליקט. אויף דער היינטיגער קאנפערענץ וועט געמאכט ווערן א פרוב צו ליקווידירן די קאנפליקטן.

שטילשטאנד אין די לאדזער לויהן=וועבערייען

אין משך פון די לעצטע צוויי וואכען איז די לאגע אין די לאדזשער לוין־וועבערייען נישט געענדערט געווארן. הגם געוועהנליך הויבט זיך שוין אין דער צייט אן דער זומער סעזאן, רעדט מען אבער אין לויפענדען יאהר בכלל נאך נישט וועגן דעם. איבגאנצן זענען איצט בעשעפטיגט 40 פראצענט פון די לוין־וועבערייען, 60 פראצענט וועב שטוהל זענען בכלל נישט טעטיג, בעת אין פערגאנגענעם יאהר זענען אין דער צייט שוין געווען טעטיג 95 פראצענט שטוהל.

די פראגנאזן פון די קרייזן ערקלערן די דאזיגע נישט גינסטיגע סיטואציע קודם כל מיט דער נישט בעשטימטער און נישט זיכערן צושטאנד פון דער שטייער געזעצגעבונג. די אייגענטימער פון די לוין־וועבערייען זענען אין דער מיינונג, אז דאס איצטיגע שטייער געזעץ איז נאך נישט קיין ענטגילטיגעס און אז עס וועט געענדערט ווערן, איז זיך פון דער פאדערונג פון דער טעקסטיל אינדוסטריע בעזונדערס האנדעלט עס זיך וועגן דעם ארטיקעל 54. אונאפהענגיג פון דער ענדערונג פון דאזיגע געזעץ בעקלאגט זיך די לאדזשער לוין־אינדוסטריע שטארק אויף דער אויסמעסטונג פון אומזאץ שטייער, וואס ווערט אויסגעמאסטן נישט רעכענענדיג זיך אינגאנצן מיט דער פאקטישער לאגע פון דער אונטערנעהמונג און פון זיין קאלקולאציע, וועגן דער פראגע, ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט, איז דורכ'ן פערבאנד פון דער לוין־טעקסטיל־אינדוסטריע איבערגעגעבן געווארן דער שטייער־קאמער א מעמאריאל, לויט דער מיינונג פון די פערהאנדלונגס קרייזן, וועט דער דאזיגער מעמאריאל וואהרשיינליך גענומען ווערן אין אכט דורך די מאסגעבענדע קרייזן.

נייע קאנפליקטן אין דער זייד-אינדוסטריע

היינט קומט פאר א קאנפערענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר

(א) היינט 12 פארמ. קומט פאר ביים ארבייטס-אינספעקטאר א קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון דער זייד-אינדוסטריע מיט ארבייטער פארשטעהער.

אויף דער קאנפערענץ וועט בעהאנדעלט

אויספלוגען קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. און

ארגאניזירט:

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

„ 65, „ 101-20

רעפערטוארן-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 11225

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

נאסטשפילן פון בעריהמטען יודיש-דייטשען שוישפ. פרעמיער פון רייגהארדט און פיסקאטאר-טעאטער

אלעקסאנדער גראנאך

היינט דאנערשטאג, 9.30 אוונט — הנחה-פארשטעלונג — אלע בילעטן נור 1 זל.

אקטועלע צייט-פיעסע אין 3 אקט, 4 בילדער פון ד"ר וואלף

די געלע לאטע

מיט אלעקסאנדער גראנאך אין דער הויפט-ראל.

מארגען פרייטאג און שבת - פאפולערע פארשטעלונג פון אלטער קאציזנע'ס נייע ווערק אלעקסאנדער גראנאך'ס אויפפיהרונג

וועלט=געוויסען!

פרטים אין מארגענדיגען אנאנס.

אכטונג! שבת, הנחה-פרימארגען 12 פארמ. לכבוד דעם אנדענק צום 14-טען יאהרצייט פון ש. אנ—סקי

„דבוק"

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אוונד.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונד.

זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן

די „רעטונגס-קייט" פון „נותן לחם"

װער האט געשפענדעט און װער װערט װייטער ארויסגערופען צו דער הילף-אקציע?

צו דער „רעטונגס-קייט" פון „נותן לחם" פאר דער נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג רופט ה׳ י. ליפשיץ (פיעטריק. 50) ארויס פאל־גענדע פירמעס:

יוסף בלושטיין (פילסודסקיעגא 40), ל. פשי־טיצקי (פיעטריק. 79), דודעלטשיק (שקאלנא 8), י. לעשטשינסקי (נאװאמיעסקא 24), צאלקע (פיעט־ריק. 36) קאכאנסקי (פל. װאָלנאשטשי 3) י. זייד־לער (פאלודניאװא 23), ב. לאנדוי (11 ליסטאפאד 19), ל. לעהמאן (פעטריק. 37) ד. צעלניק (אל. 1 מאי 8) מ. פיק (אל. 1 מאי 8) און פירמע „סטעלאנא" (פאמארסקא 65).

פארפאלען

אין דער דרוקעריי, פאדלעשנא 20, איז דער דרוקער ארבייטער טאמאשעװסקי ארייננע־כאפט געװארען אין דער מאשין. דער ארבייטער איז שװער פארװאונדעט געװארען.

* * *

אויף קילינסקיעגא 25 איז דער 25 יעהרי־גער יוזעף לעװינסקי איבערגעפאהרען געװארען פון א מאטאציקל און בעקומען װאונדען אויפ׳ן גאנצען קערפער.

* * *

אויף קאראלעװסקי 9 איז בעת א „שמחהלע" אויסגעבראכען א געשלעג, בעת דעם געשלעג זיינען צװיי געסט אזוי צעשעדיגט געװארען, אז מ׳האט צו זיי געמוזט ארויסרופען די „גיכע הילף".

* * *

אויף מאלע 7, איז דער 22 יעהריגער אר־בייטסלאזער סטעפאן שיװעק, בעגאנגען זעלבסט־מארד.

* * *

צוליב די גליטשען, האט די „גיכע הילף" נעכטען געגעבען הילף די 57 יעהריגע יוזעפא פאלאנאװסקא. יוזעף זשיטניצקי. און אנטאן גאליק, װעלכע האבען ביים אויסגליטשען זיך בעקומען שװערע װאונדען.

Dr. med. P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט- און װענערישע קראנקהייטען

נעמט אן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אװענד.

Cegelniana 4, tel. 216-90.

װייטערדיגע קאנדאלענצען

צום טויט פון רעד. לאזאר פוקס

צו דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" די פרעסע-אפטיילונג פון פױלישען ראדיא שיקט איבער אויסדרוקען פון מיטגעפיהל צוליב׳ן טויט פון עהרען מיטגליד פון זשורנאליסטען-סינדיקאט, רעד. לאזאר פוקס.

ליטער פון דער פרעסע-אפטיילונג
רעד. טאדעאוש סטזשעטעלסקי
רעפערענט פון דער יודישער פרעסע
רעד. נ. זילבערבערג

די פערװאלטונג פון צייטונגס-פערשפרייטער פעראיין (פאמארסקא 15) שרייבט:

צוזאמען מיט אייך בעװיינען מיר דעם טויט פון רעד. לאזאר פוקס.

זייט געטרייסט דערמיט, װאס צװישען אייך האט לאנגע יאהרען געארבייט אזא פאפולערער אומעטום געאכטעטער פערזאן, װי ס׳איז געװען דער נפטר.

פארן צוריבען 20 זלאטעס

פערמשפט געװארען אויף 3 יאהר טורמע

(א) אין קריין־געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען יוזעף האבריי און גאצלאװ צאלעװקא, װעלכע זענען אויפ׳ן לוטאמירסקער שא־סיי בעפאלען און בערויבט א געװיסען סטאניסלאװ פלוטשעניק, די רויבער האבען ביי פלוטשעניקען צוגערויבט זיין מאריינארקע און שיך און 20 זל. געלד, דאס קריין־געריכט האט פערמשפט האב־רינען אויף 3 יאהר טורמע און צאלעװקא אויף א יאהר טורמע.

געפעהרליכער רויבער ארייננעפאלען

אין די הענד פון דער קאלישער פאליציי

(א) אין דארף ראיסקאװ אונטער קאליש, האט א פאליציאנט געכאפט דעם בעקאנטען רויבער מיקעשיסלאװ סאלאטשינסקי פון קאליש. ביים פער־האלטען האט סאלאטשינסקי ארויסגעריסען ביים פאליציאנט דעם רעװאלװער, אבער אין דעם מאמענט האט דער רעװאלװער אויסגעשאסען און ס. איז געפאלען א שװער פארװאונדעטער.

אין א שװערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געװארען קיין קאליש אין שפיטאל.

דער רויבער האט אויף זיין געװיסען צענדלי־גער גנבות און רויב־אנפאלן.

זגערזשער 17 פאלקס-טעאטער זגערזשער 17

רעגינא צוקער

נאר עטליכע פארשטעלונגען פון דער טאנצענדיגער, זינגענדיגער, צאפלדיגער, שפרינגענדיגער לעבעדיג, לוסטיג, אויס דאגות!

יונג און אלט, אלע אהן אויסנאהם װעלען אנקװעלען פון נחת!

25 נומערן געזאנג, אויסער געװעהנליכער הומאר!

מארגען פרייטאג, ד. 8/II, שבת, ד. 9/II פונקט 9 אװענד רעגינא צוקער אין איהר שענסטע, פריילעכסטע און בעסטע קרעאציע, אופעטע. אין 3 אקטען.

דאס גאסן-קינד

פון קארל צימבאליסט

שבת 4 נאכמיטאג װערט געשפ. די שלאגער-אפערעטע

די טאטעס זונדעלע

קופלעטען, דועטען, שלאגערס, חסידיש, נגידיש, ממזריש אין 3 אקטען, אויפגעפירט פון ק. צימבאליסט מיט רעגינא צוקער אין דער הויפט-ראלע. ארטיסטען-אנסאמבל: רעגינא צוקער, סאניע בעזמאן, ליובא ראזענבערג, רעגינא ראזענצװייג, רייקע בעזמאן, הערש באלבירסקי, נתן רייכענבערג, חיים פאלאנסקי, װאלף נייהויז, גרישא פריעל א. א. — כאר, ארקעסטער אונטער דער ליטונג פון קאמפאזיטאר דוד בייגעלמאן. ביים קלאװיר: ש. בלומשטיין. —:— בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

שװער-פערװאונדעט געװארען דורך כוליגאנעס

עהרנעכטען ארום 12 ביינאכט איז די פאגא טאװיץ פון „לינת הצדק" ארויסגערופען געװארען אויף זשעראװיע 11, װאו עס איז דורך אונבע־קאנטע כוליגאנעס פערװאונדעט געװארען מיט אנ׳ אייזערנעם שטעקען דער יודישער איינװאוינער פון יענעם געגענד עקיבא װעבער.

װעבער האט פון די קלעפ בעקומען װאונ־דען אויפן קאפ און א מוח-דערשיטערונג. די פאגאטאװיע פון לינת הצדק האט איהם ערטיילט הילף.

א חוץ װעבער׳ן האבען אויך בעקומען קלעפ איינינע אנדערע יודען.

פון „בר-כוכבא"

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פער־װאלטונג פון לאדזער יודישען טורן- און ספארט-פעראיין „בר-כוכבא" איז בעשלאסען געװארען צוזאמענצורופען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער אויף דעם 24 פעברואר ה. י.

צו דער גאלדענער חתונה פון ה׳ זאב רייכער

היינטיגען שבת מברכין, האבען די מתפללים פון רייכערס שוהל (פאלודניאװא 28) בעצאהלט א חוב דעם בעל-הבית פון דער דאזיגער שוהל ר׳ זאב (װילהעלם) רייכער; זיי האבען איהם אפ געגעבען כבוד צוליב זיין גאלדענער-האכצייט װעלכע ער האט געפייערט דעם דאזיגען טאג. די מתפללים האבען מנדר געװען אויף װאוילטעטיגע צװעקען הויפטזעכליך פארן „בית מחסה לזקנים" װאו דער חתן היובל געהער צו דער פערװאלטונג.

ה׳ רייכער אין גישט נהגה פון דער שוהל, ער צוטיילט די גאנצע הכנסה פון דער שוהל פאר פערשידענע װאוילטעטיגע אינסטיטוציעס, װי: „בית מחסה לזקנים", „תלמוד תורה של הרב מייזעל ז"ל" פאר יתומים וכרומה, פאר װאס עס קומט איהם א יישר כוח.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעמט אן אין הויט- און װענערישע קראנקהייטען, מענער-שװעכע

נעמט אן פון 8-11 בייטאג און פון 4-9 אװענד.

ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

110

די קענסט מיך אוסטען, האט ראבערט גע־זאגט, אז אויב מיר פאלט עפיס איין האט עס א גרונד. איך רעד נישט פון דער הוילער הויט.

— דאס מאל האסטו א טעות, האט אוסטען געזאגט, איך בין גארנישט שולדיג. מיך האט מען ארעסטירט ביים ארייננעהען אין „רויטען הויז". איבריגענס איז איצט אלץ איינס. ס׳װעט מעהר גארנישט העלפען. דו זעהסט דאך, אז איך האב שוין קייטעלעך אויף די הענט, איך בין שוין אונשעדליך אויף א לאנגע צייט.

— איך האב אייך געשטעלט א פראגע, האט דער אינספעקטאר איבערגעריסען די דיסקוסיע צװישען אוסטענען און ראבערט׳ן, װאו געפינט זיך דזשאן קיסטער?

— אוסטען געה אהער און ציה ארויס קיס־טערן פון קעלער. דו װייסט דאך װי אזוי מען טוט דאס.

איך װיל נישט געהען. האט אוסטען גע־זאגט, אויב קיסטער איז דא און דו װילסט איהם ארויסגעבען, קענסטו דאך דאס אליין טון.

— ניין, אוסטען, דו האסט אנגעהויבען און די װעסט פערענדיגען. דו האסט מיך פערראטען, כדי דעם אינספעקטאר איבערצוגעבען זיין געהילף, מוזטו איהם טאקע איבערגעבען אין זיינע אייגענע הענד אריין.

— איך האב נישט קיין צייט אויף דיסקו־סיעס, האט דער אינספעקטאר אויסגעשריגען, איך װעל מיט דינאמיט אויפרייסען דעם גאנצען בנין צוזאמען מיט אייך דא, אויב איהר װעט אין פערלויף פון 5 מינוט נישט ארויסגעבען דעם גע־פאנגענעם קיסטער.

איהר דענערװירט זיך אומזיסט, מיסטער אינספעקטאר, איך פערשטעה דעם װילען אייערן אפצוראטעװען אייער נאהענטסטען מיטארבייטער, איהר װעט אבער דערויף חרטה האבען. איך פער־זיכער אייך דערין.

— װי מערקװירדיג דאס אלץ איז, האט דער אינספעקטאר זיך געטראכט, דא אין דער אונטערװעלט װייסט מען אלע ענינים פריהער װי די פאליציי. די אלוזיע אויף קיסטערן שטארקט מיך אין דער איבערצייגונג, אז מיינע שװאכע נישט בעגרינדעטע השערות האבען דאך א יסוד.

באלד האט ראבערט צונעגעבען.

— אוסטען שלעפ ארויף דא קיסטערן, איך װעל צו דיר קיין שום טענות נישט האבען. איך זאג דאס פאר עדות.

אוסטען האט זיך דעצידירט, ער איז צוגע־גאנגען אין רעכטען װינקעל און מיט׳ן פוס אנגע טרעטען אויף א געװיסען ארט. באלד האט זיך די פאדלאגע אנגעהויבען צו בעװעגען און ס׳איז געבליבען א גרויסע עפענונג. אין א מינוט ארום האט אוסטען װידער אנגעטרעטען אויף אנ׳אנדער ארט און באלד איז דאס שטיקל פאדלאגע װידער ארויפגעקומען צוזאמען מיט דזשאן קיסטער, װעלכער האט מעהר נישט געהאט קיין צורה פון קיין מענשען, ער איז אבער געװען ביים פולען בעװאוסטזיין און װי באר ער האט דערזעהען די ליכטיגע שיין האט ער זיך גלייך אריענטירט אין דער לאגע, ער האט געזעהען, אז דער אינספעק־טאר איז געקומען מיט אנ׳אפטיילונג איהם אפצו־ראטעװען און אויף דעם דאזיגען בעדאנק האט ער אינסטינקטיװ א ציטער געטון, ער האט געזעהען אוסטענען אין א װינקעל מיט אנ׳אראפגעלאזענעם קאפ, ער האט געזעהען דעם „געשיקטען ראבערט" מיט נאך צװיי חברה-לייט מיט קייטעלעך אויף די הענד פון װאס ער האט געקענט דרינגען, אז זיי זענען שוין ארעסטירט.

— א דאנק אינספעקטאר, האט קיסטער געזאגט, כדי עפיס צו זאגען.

— זיי האבען אייך שעהן פארגעריכט, האט דער אינספעקטאר געזאגט אין א װיץ.

— נאך אביסעל און איך װאלט שוין געװען אויף יענער װעלט, זיי האבען מיך דא פערנארט אויף אזא מאדנעם אופן װי איך װאלט זיך דאס קיינמאל נישט פארגעשטעלט.

ראבערט איז אויסגעבראכען מיט א שטאר־קען געלעכטער, אזוי װי ס׳איז געװען זיין שטיי־גער צו לאכען הויך און געזונד.

— װייסט איהר װאס, מיסטער דזשאן קיס־טער, װען איך װאלט פאר אייך געדארפט אויס־קלייבען א פאך, מיט װעלכען איהר זאלט זיך פערנעהמען אין לעבען, װאלט איך בשום אופן נישט דערלאזט, אז איהר זאלט װערען א פאליציי־בעאמטער, איך װאלט מיין קאפ אװעקגעלעגט, אז איהר זאלט װערען... אנ׳אקטיאר. איהר װאלט געװען א בעריהמטהייט, ענגלאנד האט נישט אייערס גלייכען.

— קומט קיסטער האט דער אינספעקטאר געזאגט, אזוי װי ער װאלט בכלל נישט געהערט, װאס ראבערט האט געפאנפעט. מיר װעלען געהען. דער אינספעקטאר האט פעראָרדענט, אז די ארעסטירטע, צוזאמען מיט אוסטענען זאלען אפ־געפיהרט װערען אין טורמע. צװיי בעאמטע זענען געבליבען דיזשורירען פאר׳ן הויז, צי ס׳װעלען נישט קומען אהער נאך אנדערע קאמפאניעס פון דער חברה, װעלכע מ׳דארף באלד פערהאלטען, אויך ביי דער אונטערערדישער הייל אין מיטען שטאט, װעלכע איז אנגעװיזען געװארען דורך אוסטענען, זענען געבליבען שטעהן צװיי בעאמטע כדי אויך דארט צו פערהאלטען װער ס׳װעט װעלען ארייננעהען אדער װער ס׳װעט פון דארט ארויסקומען.

דער אינספעקטאר האט זיך דאן ארייננע־זעצט מיט דזשאנען אין אנ׳אויטא און זענען א־װעקגעפאהרען צוזאמען מיט דזשאנען אין שטוב אריין. די שמחה ביי דער פאמיליע איז געװען זעהר גרויס. דער אינספעקטאר האט נישט גע־שטערט דער שמחה, ער האט נאר צוגעאיילט דזשאנען, װייל װי ער האט ערקלערט, האבען זיי װיכטיגע ענינים צו ערלעדיגען און דאס אזעלכע ענינים, װעלכע קענען נישט אפגעלעגט װערען. דזשאן האט זיך אויסגעבאדען, זיך איבערגעטון, מיט גרויס אפעטיט געגעסען און איז אװעקגע־פאהרען מיט׳ן אינספעקטאר אין פאליציי-ביורא. דארט האבען זיי זיך געמאכט בעקװעהם און דער אינספעקטאר האט זיך געװענדעט צו דזשאנען:

— האט איהר ערלעדיגט אלץ אזוי װי איך האב אייך דעפעשירט?

— געװיס, איך האב אויף מיין מיטטיילונג װער ס׳איז דער אפגעשניטענער קאפ. דערהאלטען נאר איין דעפעשע, אז איך זאל נישט אראפלאזען פון אויג די פרוי רובין.

— טאקע יוענען דעם טרעג איך אייך?

— יא, איך האב דאס אויסגעפיהרט, הגם איך האב בשום אופן נישט געקענט פערשטעהען דעם צװעק דערפון.

— דעם צװעק װעט איהר זיך דערװיסען, װען מיר װעלען זיך אדורכרעדען װעגען די אלע ענינים, װעלכע האבען זיך ביי מיר אנגעזאמעלט.

— טאקע צוליב דער אבסערװאציע פון דער פרוי רובין בין איך ארייננעפאלען אין די הענד פון די באנדיטען. איך האב זי נעכטען ביינאכט אליין אבסערװירט. ס׳איז געװען אזא שרעקליכער נעפעל, אז איך האב קיינעם נישט געקענט איבער־געבען די אבסערװאציע אין אזא נאכט און שטעלט זיך פאר אינספעקטאר, אז זי איז ארויס פון איהר װאוינונג אין מיטען דער נאכט און איז אװעק אין דעם שטאט-קװארטאל, פון װאנען מיר זענען איצט געקומען. זי איז געגאנגען איינע אליין און מיט אזעלכע זיכערע שריט, װי די דאזיגע געגענד װאלט איהר נישט פרעמד געװען.

(פארטזעצונג קומט)

נחמן מייזעל וועגען א. גראַנאַך'ס אויפפיהרונג פון „וועלט־געוויסען"

דער בעוואוסטער יודישער קריטיקער רעדט. פון די „ליטעראַרישע בלעטער" נחמן מייזעל, איז ספּעציעל געקומען פון וואַרשע צו זעהען די ניַיע פּיעסע „וועלט־געוויסען" פון אַלטער קאַציזנע, וואָס אַלעקסאַנדער גראַנאַך שפּילט אין „ראַזמאַיטאָשטשי".

אין אַ שמועס האָט מייזעל זיך געטיילט מיט זיינע איינדריקען וועגען דער אויפפיהרונג.

— איך בין זעהר געריך צו רעדען וועגען דעם שטיק, וועגען דער אויפפיהרונג, וועגען דעם שפּיל פון די אַקטיאָרען. בין איך דאָך אַ נאָהענטער מחותן צו דעם אַלעם. האָב איך דאָך געלעבט פיל יאָהרען אין סאַמע האַרץ פון אוקראַינא, איבערגעלעבט אַליין די אַלע גרויזאַמע געשעהענישען, וואָס זענען דער פאָן פון דער דראַמע „וועלט־געוויסען", און וואָס האָבען מיט יאָהרען שפּעטער געטריבען אַט דעם שטילען אָבער אומרוהיגען שלום שוואַרצבאַרד צו זיין טאַט, פאַר מיר זענען די אַלע נעמען, וואָס ווערען דערמאָנט און אַרויסגעפיהרט אין דער דראַמא, פיל מעהר ווי פּערזאָנען פון אַ דראַמע, — פאַר מיר זענען עס לעבעדיגע, צאַפּלדיגע מענשען, — טיילווייז פּערזענליכע פריינד, חברים, און טיילווייז אויך פּערזאָנען, מיט וועלכע מ'איז געקומען אין באַרירונג ביי פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע אַרבעטען אין יענער גליקליך־טראַגישער צייט פון די יאָהרען 1917—1920.

אין דער דראַמע „וועלט־געוויסען" האָט זיך אַריינגעריסען אַ שטיק לעבען פון מיין אייגענער פערגאַנגענהייט.

אַלטער קאַציזנע האָט פאַר זיין פּיעסע זיך באַנוצט בעיקר מיט אויטענטישע מאַטעריאַלען און דאָקומענטען. ער האָט זיי סינטעטיזירט, פערשפּיצט, פערשאַרפט, אַ רייה מאָמענטען און געשטאַלטען צוגעגעבען אַ לאָגישען, קאָנסעקווענטען אויספיהר און אויסדרוק.

איך מוז אויך, ביי דער געלעגנהייט, וואָס מיר שמועסען שוין, „דערציילען פון חדר":

די אידעע צו שאַפען פון דער גאַנצער שלום שוואַרצבאַרד־געשעהעניש אַ דראַמאַטיש ווערק געהערט צו אַלעקסאַנדער גראַנאַך גופא. ווי באַלד ער איז געקומען מיט אַן אַנדערטהאַלבען יאָהר צוריק קיין וואַרשא — איז ער שוין געווען, לויט'ן אויסדרוק פון מענדעלע מוכר ספרים, טראָגענדיג מיט אַ שוואַרצבאַרד־דראַמע. שוין ביי די ערשטע שמועסען האָט ער אויף זיין אייגענאַרטיגען פּלאַמפיהרענדיגען אופן געברענט מיט ווילען אַ שפּיל צו טון שלום שוואַרצבאַרדען, צו פערקערפּערען די געשטאַלט פון דעם פּראָסטען און געוויינטען „עמך" מענש, וואָס מוז אָפּוואַשען דאָס בלוט, דעם פלעק, וואָס ער האָט אויף זיך געטראָגען מיט דעם גאַנצען יודישען פאָלק, מיט דער גאַנצער מענשהייט, — אַט דעם קין־צייכען, וואָס דער שולדיגער אין די הונדערטער טויזענטער גע'הרגעטע, פערוואונדעטע, געשענדעטע, רואינירטע אוקראַינישע יודען, פּעטליורע, האָט איינגעקריצט אויף שוואַרצבאַרדס געוויסען.

און א. גראַנאַך, וועלכער האָט לכתחילה געמוזט אויסלאַדען די וויהען, דעם צער, די ליידען פון דעם דייטשיש־יודישען פּראָפעסאָר מאַמלאָק, האָט געשטרעבט נאָך דעם קינסטלעריש צו פערקערפּערען דעם טאַט פון ש. שוואַרצבאַרדען.

און ענטפּלעקענדיג פאַר מיר אַט דעם פערלאַנג זיינעם האָבען מיר זיך וועקגעאיילט צו א. קאַציזנען און איהם פאָרגעלעגט, אַז ער זאָל זיך נעמען אָנשרייבען די פּיעסע.

לאָדז האָט שוין פון לאַנג איהר טראַדיציע דאָס וואָס לאָזט זיך נישט, אין דער גרעסטער וואַרשא, ווערט געטון אין דעם קלענערען יודישען לאָדז. און איהר, ווי לאָדזער, דאַרפט זיין צופרידען.

איך בין געקומען פון וואַרשא, געזעהען די אויפפיהרונג און בין זעהר שטאַרק צופרידען. איך בין צופרידען ראשית, פאַר א. קאַציזנע. ביי אונזער געוואַלדיגער אָרעמקייט אין רעפּערטואַר אין אָריגינעלע דראַמאַטורגען — איז בפירוש אַ גרויסער פערדינסט, וואָס א. קאַציזנע איז ווי דער צוגעצויגענער געוואָרען צום יודישען טעאַטער. „וועלט־געוויסען" איז אַ רבנ'יגער פערמעסט אויף פאַר דעם מחבר גופא. זאָל עס זיין אַ שטויס צו ווייטערדיגע ערפאָלגרייכע דראַמאַטישע אויפטוען פון א. קאַציזנע.

און ס'איז אויך זעהר וויכטיג, וואָס אל. גראַנאַך פערמעסט זיך אויף נייע, אומגעריכטע שטאַפּלען אין זיין אייגענער קינסטלערישער קאַריערע.

א. קאַציזנע, ווי געזאָגט, האָט זיך געהאַלטען ביי אויטענטישע פאַקטען און ביי דאָקומענטאַלע מאַטעריאַלען. אָבער ער האָט קינסטלעריש קאָנצענטרירט, סינטעטיזירט און אין פיל מאָמענטען זיי אַנדערש אַקצענטירט. ער האָט, לויט'ן מוסטער פון די גרויסע וועלט־דראַמאַטורגען, פערטיפט די טאַטען, אונטערגעפיהרט פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע און פּסיכאָלאָגישע פונדאַמענטען. אַ רייה סצענעס וואַקסען דעריבער אַרויס, האָבען בעקומען אַן אַנדערע בעלויכטונג און פּערשפּעקטיוו. דאָס זעהען מיר בעיקר אין דער אינטערעסאַנטער סצענע אין תפיסה, וואו פאַרשטעהער פון פיער פערשיעדענע וועלטען — דער גענעראַל, דער גראַנד־ראַבינער, דער פּסיכיאַטאַר, דער אַדוואָקאַט — קומען צו ש. שוואַרצבאַרדען און יעדער איינער בעמיהט זיך צו פערטייטשען די מאָטיוון פון זיין טהאַט פון שוואַרצבאַרדען, פערגלייכען זי מיט זיין ווילען, מיט זיינע אַנשויאונגען, אָבער שלום שוואַרצבאַרד פיהרט זיך זיין אייגענעם חשבון־הנפש, איז אַ וועלט פאַר זיך און בלייבט לסוף מיט זיך. אַהן אַ שיעור סיבות, אָפענע און בעהאַלטענע, האָבען איהם געפיהרט צו דעם טהאַט, ער איז צו קאָמפּליצירט פאַר זיי אַלע, יעדער איינער זעהט אין איהם נאָר איין קליינעם טייל, אָבער ער האַנדעלט זיך מיט אַהן אַ שיעור אינעווייניגסטע כוחות, — איינגעבויגענע, אָנגעוויירקטע. דער יוד און מענש אין איהם, דער אַנאַרכיסט און דאָס קינד פון דער סביבה, דער יחיד און כלל, — פאַר אַ רייכקייט פון גאַמעס איז די איין פּראַכטפולע סצענע! און ווי טיף, דערשיטערענדיג גראַנאַך אין אין דער פּאַנאָראַמירטער שטוב אין פּראָסקוראָוו. פאַר אַ שוידער, גרויזאַמקייט עס שוועבט אַרום און ווי עס שלאָגט זיך אָפּ אויף איהם. און שפּעטער די געמיטליכקייט פונ'ם זייגערמאַכער מיט זיין ווייב אין פּאַריז, און ווי ער ווערט גלייך ביי דעם ערשטען שטויס אויפגעציטערט און ווערט געשיקט פון זיך גופא צום טהאַט.

פון דעם אַלעם געזאָגטען, פערשטעהט איהר, אַז איך האַלט די אויפפיהרונג פון „וועלט־געוויסען" פאַר גאַר אַ וויכטיגען געשעהעניש אין אונזער אָרעמער יודישער טעאַטער־וועלט אין פּוילען. עס איז מיר ליב געווען צו זעהען אויף דער בינע אונזערע בעקאַנטע יודישע אַקטיאָרען, וואָס זענען געוואוינט אָפט זיך אַראָפּצולאָזען צו שפּילען די אַלע מעלאָדראַמאַטישע און מעלאָשמאַטישע שטיק, מיט וועלכער אונזער טעאַטער איז אַזוי רייך, — צו זעהען זיי אין אינטערעסאַנטע און מענשליכע ראָלען. מיטאַמאָל וואַקסען זיי אויס אויף דער בינע.

און דאָס דאַרפען מיר פערדאַנקען הן דער פּיעסע און הן דעם רעזשיסער אַלעקסאַנדער גראַנאַך. מיטאַמאָל האָט פון דער יודישער בינע אַראָפּגערעדט דאָס עכטסטע יודישע וואָרט, די ערנסטע בעוועגונג, און עס האָט געשלאָגען מיט הייסען אָטעם, מיט פּאַטאָס.

דער וועלט־זינגער יאָזעף שמיט אין לאָדז

געשפּרעך פון אונזער מיטאַרבייטער מיט דעם גרויסען קינסטלער

קיין לאָדז איז געקומען צו זיין מאָרגענדיגען קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע־זאַל דער בעריהמטער וועלט־זינגער יאָזעף שמיד. מיר האָבען בעזוכט דעם גרויסען קינסטלער און מיט איהם געהאַט אַ געשפּרעך פאַר די לעזער פון „זייער פאָלקסבלאַט".

דער קינסטלער האָט אונז אויפגענומען מיט דער גרעסטער צופרידענהייט און גערן געוואָלט שמועסען דורך אונז מיט די לעזער פון אַ יודישער צייטונג.

באַלד האָט דער גרויסער זינגער אָנגעהויבען אונז צו דערצעהלען: איך בין געבוירען אין אַ דאָרף אין בוקאָווינע ביי יודיש־רעליגיעזע עלטערן, ערציהונג האָב איך בעקומען ווי יעדעס אַנדערע יודישע יונגעל אין חדר אין שול און דאַן זיך אַליין דערשלאָגען צום אוניווערזיטעט.

— און געווען אַ שלעכטער סטודענט, מישט זיך אַריין ה' ענגעל, וועלכער פאָהרט מיט דעם זינגער איבער דער וועלט.

אין רומעניען האָב איך פיל געזונגען אין כאָרען, אין שוהלען אָבער קיין גרויס נחת האָט מען פון מיר נישט געהאַט, ערשט ווען איך אַליין האָב אין מיר דערפיהלט מיין שטים און מיין מוזיקאַלישקייט בין איך אַוועקגעפאָהרען אין 1924 קיין בערלין און איך האָב אָנגעהויבען שטודירען מוזיק און פון דאָרט האָט מען אָנגעהויבען פון מיר צו האַלטען און איך האָב אָנגעהויבען, אַזוי צו זאָגען בער יהמט צו ווערען.

— איך בין נישט קיין אָפּערן־זינגער, זאָגט ווייטער דער מייסטער, קאָנצערטען און בעזונדערס דער פילם ענטשפּרעכען מעהר מיינע קינסטלערישע און שוישפּילערישע מעגליכקייטען. פאַרוואָס איך בין אַוועק פון דייטשלאַנד וועגען דעם דאַרף מען דאָך צווישען אונז נישט רעדען.

— מיינע פילמען קענט איהר געוויס אויך.

איך האָב געהערט מיט צופרידענהייט, אַז זיי האָבען דאָ געהאַט גרויס ערפאָלג. מיין פילם „דאָס ליד עראָבערט די וועלט" איז רעזשיסירט געוואָרען דורך אָסוואַלד'ן און מיר מאַכען מיט איהם נאָך פילמען. דער נייעסטער פילם מיינער. וועלכער געהט שוין אין וויען איז „דער שטערן פאַלט פון הימעל" און איז רעזשיסירט דורך מאַקס נויפעלד, די מוזיק צו אַלע מיינע פילמען איז פון דעם בעקאַנטען מוזיקער האַנס מאַי.

— און וואו וואוינט איהר שטענדיג איצט, מאַעסטראָ.

— אייגענטליך אין צוג, איך פאָהר איצט כסדר איבער דער וועלט. מיינע גרעסטע יודישע, מענשליכע און קינסטלערישע איבערלעבענישען האָב איך אָבער געהאַט אין ארץ ישראל, איך בין געווען איבעראַשט פון אַלעם, פון פּובליקום, פון דער קונסט, פון דער אַרבייט, פון אַלץ, פון אַלץ... איך האָב געגעבען דאָרט 5 קאָנצערטען אין תל אביב ירושלים און חיפה, אומעטום מיט די גרעסטע קינסטלערישע איבערלעבענישען, איך האַלט, אַז ארץ ישראל וועט בקרוב ווערען דאָס פיהרענדע אָרט אין דער קונסט.

אין פּוילען האָב איך אין דער קינסטלערישער הינזיכט געטראָפען אַן ערנסט מוזיקאַליש פּובליקום, ביז איצט האָב איך געזונגען אין ביליץ, לעמבערג און קראָקאָ, איצט בין איך דאָס ערשטע מאָל אין לאָדז און פון דאַנען פאָהר איך קיין וואַרשאָ.

איך זינג אין פּוילען פּויליש, איטאַליעניש, פראַנצויזיש און דייטש. דער פּראָגראַם איז אַן ערנסטער פאַר די מבינים פון לאָדז, וועלכע זענען בעקאַנט אין דער וועלט.

דער וועלט־קינסטלער רעדט מיט אונז יודיש און העברעאיש, ער איז אַ גוטער נאַציאָנאַלער יוד, ער בעט צו גריסען אַלע לאָדזער יודען אין זיין נאָמען.

אָפּקלאַנגען פון דעם מאָרד

וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויפ'ן זד. וואָליער גימנאַזיע־דירעקטאָר

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט. איז מיט עטליכע טעג צוריק אויסגעפיהרט געוואָרען אַ מאָרד אויף דעם גימנאַזיע־דירעקטאָר אין זד.־וואָליע. אין שייכות מיט דעם מאָרד זענען אַרעסטירט געוואָרען פערדעכטיגע פּערזאָנען, די נעמען ווערען צוליב'ן גאַנג פון דער אויספאָרשונג געהאַלטען בסוד.

די אויספאָרשונג האָט אויך פעסטגעשטעלט, אַז איינער פון די מערדער האָט געמוזט געקענען דעם גימנאַזיע־בנין, און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז אַרעסטירט געוואָרען איינער פון די דריי גימנאַזיע־וואַזשנעס, טאַדעאוש סאַווינסקי צוזאַמען מיט זיין ברודער מיכאַל.

אין די נאָהענטסטע טעג וועט פאָרקומען אַ קאָנפראָנטאַציע פון דער אלמנה מיט די אַרעסטירטע וואַזשניעס.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון זשורנאַליסטען־סינדיקאַט

דעם 10 פעברואַר האַלב 12 בייטאָג קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון אַלגעמיינעם זשורנאַליסטען־סינדיקאַט.

די טאָג־אָרדנונג איז פאָלגענדע: ערעפנונג פון פּרעזעס.

וואַהלען פון אַ פאָרזיצער, אַסעסאָרען און סעקרעטאַרען; בעריכט פון דער מיטגלידער־ליסטע וועלכע זענען בערעכטיגט צום שטימען; פאָרלייענען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריהערדיגער אַלגעמיינער פערזאַמלונג; בעריכט פון סעקרעטאַריאַט, קאַסיר, קלוב־קאָמיסיע, רעווידיר־קאָמיסיע און סטאַטוט־קאָמיסיע; וואַהלען פון אַ פּרעזעס, 6 מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג, רעווידיר־קאָמיסיע חברים־געריכט, דעלעגאַטען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר קיין וואַרשאַ; אָננעהמען דעם בודזשעט, פאָרשלאָגען פון דער פערוואַלטונג, די פאָרשלאָגען פון די מיטגלידער, דעזידעראַטען.

לויט דעם רעגולאַמין מוזען אַלע מיטגלידער אנטיילנעהמען אין דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג. די וועלכע וועלען נישט קומען, וועלען מוזען בערעכטיגען זייער אַפּוועזענהייט.

היינט — גרויסע הנחה־פאָרשטעלונג

„די געלע לאַטע" מיט א. גראַנאַך

כדי צו געבען אַ מעגליכקייט די שטענדיגע טעאַטער־בעזוכער, וואָס האָבען נישט געהאַט די געלעגענהייט צו בעוואונדערען ד"ר וואָלפס אַקטועלע צייט־פּיעסע „די געלע לאַטע", אין וועלכער אַלעקסאַנדער גראַנאַך פייערט אַ גרויסען קינסטלערישען טריומף, האָט די דירעקציע פון „ראַזמאַיטאָשטשי"־טעאַטער בעשלאָסען צו געבען די דאָזיגע פּיעסע נאָך היינט דאָנערשטאָג צו הנחה פּרייזען — 1 זל. דער גאַנצער פּאַרטער.

מאָרגען פרייטאָג און שבת ווערט ווייטער געשפּילט די ערפאָלגרייכע פּיעסע פון אַלטער קאַציזנע „וועלט־געוויסען" מיט אַלעקסאַנדער גראַנאַך אַלס „שלום שוואַרצבאַרד".

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל־גאַס 19, טעל. 125-17

נעמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ.

קינאָ־טעאַטער

„MIRAZ"

11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנט.) 16

היינט און פאָלגענדע טעג!

מייסטערווערק פון דער סאָוויעטישער פּראָדוקציע א. נ.

דער לעצטער פון די גאַלאַוולעוו'ס

מיט W. GARDIN

אין דער הויפּט־ראָלע.

אויסער'ן פּראָגראַם:

סאָוויעטישע ווינטער־ספּאָרט־רעוויע אויפ'ן אַלעקסאַנדער־פּלאַץ אין לענינגראַד.

פּרייזען פון די פּלעצער: III פּל. 54 גר., II פּל. 85 גר., I פּל. 1,09 זל.

באַלקאָן 75 גר.

רעגינא צוקער אין „פאָלקס־טעאַטער"

די באַליבטע סובּרעטין רעגינא צוקער, וועלכע האָט זיך אַזוי באַליבט געמאַכט מיט איהרע פאָרשטעלונגען אין לאָדז. הויבט אָן מאָרגען פרייטאָג שפּילען אין „פאָלקס טעאַטער" זגערזשער 17, עס ווערט אויסגעפיהרט דורכן רעזשיסער קאַרל צימבאַליסט 2 פריילעכע אָפּערעטען „דאָס קינד פון דער גאַס" און דעם „טאַטענס זונדעל" וואו רעגינא צוקער שפּילט די הויפּט ראָלען.

די מוזיקאַלישע לייטונג געפינט זיך אין די הענד פון קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאַן.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 7־טען פעברואַר

6.48 פליטען, 6,52 גימנאַסטיק, 7,07 פליטען, 7.25 פליטען, 7,50 רעקלאַמע קאָנצערט, 11.57 צייט סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 פּרעסע, 12,10 שמועס וועגען לאַנדקענטשאַפט פאַר קינדער, 12,30 שול פריהמאָרגען, 1 ידיעות, 1,10 פּאַרטיי. פון שול פריהמאָרגען, 3.30 עקספּאָרט, 3,35 בערזע, 3,45 קאָנצערט, 4,45 לעקציע פון דער פראַנצויזישער שפּראַך, 5 הערשפּיל, 5,50 לאָדזער פּאָסט קעסטעל, 6,05 פליטען, 6,10 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, 6.15 פּאַרטעפּיאַן קאָנצערט, 7 פליטען, 7,20 אַקטועלער שמועס, 7,30 קאָנצערט, 7,50 ספּאָרט, 8 באַלעט מוזיק, 8.45 ידיעות, 9 קאָמפּאָזיטאָרען קאָנצערט, 9,45 רעפּעראַט, 10 רעקלאַמע קאָנצערט, 10,15 פליטען, 10,45 פליטען, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ מוזיק.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	97.50
3 פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע		—	46.50
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	54.00
7 „	סטאַביליזאַציע (אַמ.)			72.13
5 „	וואַרשאַווער ש.־ב.		1934	62.00
5 „	לאָדזער		.	53.50
ענגלישער פונט	—	—	—	26.02
דאָלאַר אָפיצ.	5.33	נישט אָפיצ.	—	5.29
גאָלד־דאָלאַר	—	—	—	8.88
גאָלד־רובל	—	—	—	4.55
דייטשער מאַרק	—	—	—	2.03

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראַנקהייטען

ZEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

נעהמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע בושעזשינער 11 טעגליך פון 4—5 נאָכמ.

קראנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

אין די הויפט-ראלען:

● היינט פרעמיערע! ●
גרויס און פרעכטיג מייסטערווערק רעזשי פון
S. Van Dyke רעאליזירט דורך
דעם בעריהמטען Piotr Freuchen

„ESKIMO"
All Native Cast

לאקאלע שעהנקייטען ווי אויך צאהלרייכע מאסען ארטיגע. —:— אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון FOX ווי אויך פון P.A.T. —:— אנהויב פון די סעאנסען אין גאנג. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת, זונטאג און חגאות — 12.30 בייטאג.

פאפיר פון ליבע, פרייד און טרויער פון ווייטען צפון.

צוליב'ן קריזיס!
ביליג און גוט! ● רעיעל און פינקטליך!

די בעוואוסטע יודישע בעמישע
וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
מליבארסקא 2, (ביים רוג בושעזשינער)
וואשט כעמיש, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען צו סאנקורענץ-פרייזען
אלערליי דאמען- און מענער-גארדעראבען, אנצוגען, קליידער, מאנטלען, פוטער, ציהט גארדינען אויף ראהמען, פאסאנירט קאפעלושען ווי אויך שטייפע און ווייכע וועש.
ביליגער ווי איבעראל! פון 4 זל. אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, פון 1.75 פאסאנירען א קאפעלוש, 50 גר. אנ'אויבער-העמד, 15 גר. א קראגען.

ערשטע יודישע שלייפעריי
„ZGODA" א. פ.
לאדז, ציגעל-גאס 2, טעל. 134-51
(רוג פיעטריקאווער)
מאכט בעקאנט, אז זי נעמט אן צו שלייפען און שארפען אלערליי מכשירים פאר פליישערס, שניידער, איינבינדער, פריזיערס זאווי גלימשערס אז"וו
ערשטקלאסיגע אויספיהרונג! סאלידע בעהאנדלונג!
ביליגע פרייזען!

פאר שאכטעל-מאכער, ליניערער, בוכבינדער און הוגעריייען!
רעפאראטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאשינען - טיילען און שווייסונגען
פייהרים אויס ביליג
J. REDER Łódź,
11/13 קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

מודעה. ברוך-קראנקע!
ליידענדע אויף פערשידענע רופטורען, פערקרימונגען פון רוקען-ביין, פיס און הויקערס!
א הילף און א רפואה!
ביי ווינקעל, נאפעל, בויך און קיסברוכען אויך אין געפעהרליכסטען צושטאנד ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע הילף ביי פרויען, מוטערברוך, מאגען און נירען-ברוך!
ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס און געפאהר! פערנאכלעסיגט נישט און ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, וויל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די נארמאלע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-באנדאזשען און גארסעטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאך-פיס. פאר אמפו-טירטע אינוואלידען א מעכאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים בראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירים-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.
דער אמת'ער בעריהמטער און גאנץ פוילען ספעציאליסט
פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט
Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לאמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען פון געהיילטע רבנים און צדיקים און פון פיל הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען.
געדענקט די אדרעס:
ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.
איינציגער אמת'דיגער הייל-באנדאזשען-אינסטיטוט לויט'ן אויסלענדישען מוסטער.

קאמיטעט ארויסצוגעבען
„משנה חב"ד"
פון חיים יצחק בובין
אדרעס פאר קארעספאנדענץ:
Rab. S. Trajstman, Łódź, Zachodnia 57.
מיר טיילען מיט, אז עס האט זיך אנגעהויבען די אקציע צו פערשפרייטען „משנה חב"ד" פון ח. י. בובין און עס ווערען אנגענומען חותמים אויף דאס ווערק. במשך פון דער אקציע בעטרעפט דער פרייז אנשטאט 25 זל. נאר — 12 זל.
„משנה חב"ד" ענטהאלט בערך 900 דרוק-זייטען און טיילט זיך אין 13 חלקים: 1) משנת האלקות, 2) משנת הנפש, 3) משנת עבודת אלקים, 4) תורה ותפלה, 5) משנת הבינוני, 6) התשובה, 7) המוסר, 8) הנבואה, 9) הצדקה, 10) השכינה, 11) ישראל ועמים, 12) המשיח, עוה"ב ותחה"מ, 13) רבי וחסידים.
דעם געלד-בעטראג וערט געבעטען צו שיקען אויף דער פאסט-קאנטא.
Nr. 146.058 Rabin Eljasz Josek Fajner — Łódź.

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!
דרוקעריי בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8
איז ערעפענט
אלע-ארט דרוק-ארבייט
ווערט שוין אנגענומען
נייעסטע שריפטען
מאדערנע ארנאמענטען

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארטימאג:
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

פריוואט-קליניק
פון האלז-, נאז- און אויערן-קראנקהייטען
Piotrkowska 55 86
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

Dr.
J. Neuman
כירורג
(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא)
נעמט אן אין דערהיים פון 5—8 אווענד.
זאכאדניא 57, טעל. 281-95

שייטלען
מיט פאריזער שרינדעס
ווי אויך פארטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סטווערא 15

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אווענד.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH
„HIGJENA"
Gdańska 31a, tel. 192-64
אפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזן. פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY
עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.
Gdańska 31a, parter, tel. 192-64
עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ-לאמפען אהיים.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוואכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג. און יום-טוב פון 8—2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Z. Wajs
האט זיך איבערגעצויגען אויף
נאוואמיעסקא 5 (פראנט)
ספעציאל-ארצט פאר הויט, ווענערישע, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעמט אן פון 9—1 און פון 3½—8 אווענד.
זונטאג און יום-טובים פון 9—1 מיטאג
צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
D. ROZENCWAJG
וואוינט יעצט אויף
72 פילסודסקיעגא 72
(וואסכאדניא) פראנט 2-טען שטאק
טעלעפאן 128-74.

GABINET DENTYSTYCZNY
Lek. Dty
A. Struńskiego
פיעטריקאווער 43, טעל. 165-20.
איז טעטיג

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
6. שערפיען 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. Zygmunt
Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוועגד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1[30]—2[30] מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 מיטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייזע פאסטענס

עס ווערט געזוכט א פאמפצניק ריכטעוועווער און זאל קענען אביסעל ניי-העז. זיך צו מעלדען ביי פעפערמאן, אבראמאוויסקיעגא 38, וו. 2. 6103

שפיצען- און לענטע-פאבריק זוכט א פעהיגען מערקויפער. אפערטען אונטער „Fabryka wstążek" 6097

ראקאלעז

א שעהנע פראנטאווע שטוב מיט א באלקאן איז איבערצוגעבען. צו ער-פאהרען בזשעזשינער 14, וו. 19.

פערשידענעס

גענוצטע ביכער יודישע און העברעאישע קויפען מיר. — זיך צו ווענדען טעגליך אין סעקרעטאריאט פון „פועלי אגודת ישראל", פילסודסקיעגא 66 פון 8 ביז 10 אוועגד. 6093

אכטונג, טענים און שקארפעטקעס-פאבריקאנטען! כ'נעהם אן אויף לוין טענים, קינדער-שקארפעטקעס אויף קראפט ווי אויך צו שפולען מיט פאראפין-אפאראטען. פינטשעווסקי, בזשעזשינער 5, וואלינג 64. 6101

געלעגענהייטליך צו פערקויפען א שאמאט-קוך אויף 4 פייערקעס מיט רויִ-רען אין גוטען צושטאנד, גאנץ ביליג. צו ערפאהרען פיעטריק. 82, וו. 76. 6102

א שפול-מאשין אויף 18 שפינדעל צו פערקויפען. זאוואדזקא 12, מייעראוויטש

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11, m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

גענויכערטע פרנסה! עס איז דא איבערצוגעבען פון זאפארט א בופעט אין א טעכטער-שולע. צו ערפאהרען קיליג-סקיעגא 25, וו. 39. 6075

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט —18 פרייטאג און ערב-יו"ט —24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט —40 . . . . —68 . 4 .
נאכ'ן טעקסט —12 . . . . —18 . .
אויפ'ר דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

געקראכלענע —20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס איבעריגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיג. איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i n[illegible]ch. redakc. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman